TRST, sobota
21. junija 1958
Leto XIV. - Št. 147 (3992)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37.338 - Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.

NAROČNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 20 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 780, polletno 390, četrtletno 195 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60-KB-1-Z-375

Gronchi nadaljuje posvetovanja PLI odobrava sestavo vlade KD-PSDI

CK PSDI je izglasoval s 37 glasovi proti 21 resolucijo za sodelovanje s KD - Sklepčna resolucija zasedanja CK PSI odklanja sestanek z vodstvom KPI

RIM, 20. — Gronchi je danes nadaljeval s posvetovanji. Sprejel je bivše predsednike vlad, in sicer najprej Parrija in Pello, ki novinarjem nista hotela po sprejemu dati nobene izjave; izrazila sta samo željo, da bi se kriza čim prej rešila. Bolj zgovorna sta bila Scelba in Fanfani. Scelba je dejal, da so njegova stališča že dobro znana in zato jih ni v celoti ponavljal. Pač pa je Fanfani govoril obširneje o prav tako znanih namenih svoje struje v krščanski demokraciji. Tudi Segni ni hotel dati nobene izjave. Nato so prišli na vrsto predsedniki parlamentarnih skupin. Podpredsednik senatne skupine KPI Secchia je po razgovoru z Gronchijem dejal: «Povedal sem Gronchiju, kako so komunistični senatorji usmerjeni glede političnega položaja po majskih volitvah, po katerih se bolj kot kdaj koli kaže potreba upoštevanja interesov in zahtev našega ljudstva. Napredek v naši državi ni mogoč brez popolnega izvajanja ustave in socialnih reform, kot namerava večinska stranka. Še vedno ni pogojev, ki jih je postavila borba za nacionalno osvoboditev in komunistični senatorji so prepričani, da samo povezanost sil, ki so sodelovale v odporniškem gibanju lahko odločilno prispeva pri izvedbi ustave.»

Popoldne je sprejel Gronchi načelnika poslanske skupine KPI Togliattija, ki je po razgovoru izjavil: «Čujemo, da se govori o sestavi vlade, ki bo usmerjena v levo: ko to slišimo smo dejansko skrajno nezaupljivi... Videli smo socialdemokrate, da podpirajo vlado, samo da bi lahko v njej sodelovali. Spričo današnjega položaja mislim, da moram opozoriti javno mnenje na nekatere osnovne točke: 1. Potreba po politiki, ki bi načela vprašanja brezposelnosti, ki bi rešila gospodarsko krizo v državi in zagotovila višjo življenjsko raven delavskim množicam, ki bi načela vprašanje agrarne reforme in dopustila upravičene razloge za kmete. 2. Potreba take politike, ki bi uresničila ustavo in izvedla določbe statuta glede ustanovitve dežel. 3. Spričo sedanjega mednarodnega položaja zahteva KPI italijansko zunanjo politiko, t. j.: zahtevamo, da bi končno Italija imela *svojo* zunanjo politiko, ne da bi pri tem razbijala sedanje zavezništvo — kar trenutno prav gotovo ni mogoče — ki bi za Italijo poiskala sporazume za dosego mednarodne pomiritve in za utrditev miru v svetu.»

Nato je poglavar države sprejel načelnika demokristjanske parlamentarne skupine poslanca Guija, ki je poudarjal le slogo in enotnost v svoji stranki. Za njim je bil sprejet senator Attilio Piccioni, predsednik senatorjev KD, ki pa je dejal, da zaradi spoštovanja do predsednika republike ne more dati nobene izjave. Predsednik liberalnih poslancev, stari De Caro, je prav tako dejal: «Spadam med staro gardo in spoštujem prakso največje rezerviranosti v zvezi z vsebino posvetovanj državnega poglavarja.»

Gronchi bo s posvetovanji nadaljeval jutri zjutraj ob 10.30, ko bo sprejel fašističnega senatorja Franzo, nato fašističnega poslanca Robertija, sledil mu bo komandant «ljudskih monarhistov» Lauro, nacionalnih monarhistov» Covelli, desničarski socialdemokrat Simonini, senator PSI Negri, za njim bo sprejel Pietra Nennija, nato pa še: starega dosmrtnega senatorja Jannacconeja in republikanca Macrellija. Prihodnji ponedeljek bo Gronchi razmišljal, tako da bo šele v torek določil bodočega predsednika vlade. Medtem se vodijo pogajanja med Fanfanijem in Saragatom glede programa in glede razdelitve ministrskih stolčkov.

Danes se je zaključilo zasedanje CK PSI, ki je imenoval posebno komisijo za sestavo zaključne resolucije, ki pa bo znana šele jutri zjutraj. Vendar se je zvedelo, da vsebuje resolucija vse glavne točke Nennijevega poročila. Glede sestanka vodstev KPI in PSI je rečeno, da gre za polemičen manever, ki ga bo PSI «pustila, da bo padel na nič», čeprav se ne izključujejo sestanki med zastopniki obeh strank glede konkretnih vprašanj. Za madžarske dogodke je v resoluciji rečeno, da jih PSI obsoja, ker pomenijo nadaljnje nazadovanje sovjetske politike v primerjavi z 20. kongresom KP SZ. Glede nove vlade pa poudarja resolucija, da se je s pristankom na sodelovanje v novi vladi PSDI izneverila svojim obveznostim, ki jih je prevzela pred volivci in začenja rajši «transformistični poskus», ki ima za podlago v bistvu konservativne namene; hkrati je PSDI s svojim zadržanjem preprečila krščanski demokraciji, da bi končno izbrala jasno svojo usmeritev.

Po zasedanju je Nenni v zvezi z bodočim kongresom PSI izjavil novinarjem, da gre samo za določitev bolj zgodnjega datuma rednega kongresa stranke,

Med današnjo diskusijo je bilo največ govora o sodelovanju s KPI in vsi današnji govorniki so se zavzeli za Nennijevo stališče — da se predlog vodstva KPI odkloni. Govorniki levičarske struje so še dodali, da s tem ni izključena možnost sestankov glede konkretnih vprašanj. Soglasno so torej bili vsi člani CK PSI mnenja, da je predlog KPI v protislovju s politično linijo beneškega kongresa PSI. Kljub tej soglasnosti pa se ne izključujejo nesoglasja, ki bodo prišla na dan na bodočem kongresu.

Med govorniki so bili tudi Lelio Basso, Anna Matera, Vecchietti, i. dr. Basso je izjavil, da predstavljajo socialdemokrati «dvoumje, ki ga je potrebno odstraniti». Glede politične linije stranke je dejal, da ne more biti drugačna kot so jo določili na kongresu v Benetkah, t. j. *samostojnost* in *razredna enotnost*. PSI ne more pristati na likvidacijo nacionalnih poti v socializem, kakor ne more pristati na protikomunistično diskriminacijo. Vecchietti je dejal, da se strinja s stališčem, ki so ga zavzeli poslanci PSI glede madžarskih dogodkov, glede predloga KPI pa je dejal, da ga odklanja, vendar pa je za sestanke o konkretnih vprašanjih. Anna Matera je istega mnenja. Balsamo pa je rekel, da demokratična alternativa ne more biti izvedena brez komunistov. Zasedanje je zaključil Nenni, ki je ponovil Bassove besede o *socialistični samostojnosti* in *razredni enotnosti*. Dejal je, da tako linijo lahko spremeni samo bodoči kongres stranke, o katerem se bo govorilo na prihodnjem zasedanju CK.

Tudi socialdemokrati so danes zaključili zasedanje svojega CK z glasovanjem o dveh resolucijah — večinske in manjšinske. Večinska je prejela 37 glasov, proti 21, manjšinska pa 21 glasov proti 37. Poslanca Chiaramello in Bonfantini nista bila navzoča, poslanec Ariosto je glasoval za manjšinsko resolucijo, poslanec in bivši minister Vigorelli za večinsko, tako da je Saragat po zaključenem zasedanju izjavil novinarjem: «Ni nobenega dvoma, da je vsa stranka enotna glede sklepov, ki so bili sprejeti demokratično».

Med diskusijo je zlasti znani levičar Grimaldi izrazil svojo globoko zagrenjenost za spremembo politične linije PSDI, kar bo imelo lahko za posledico razbitje enotnosti stranke. Zase je dejal, da se že čuti izven stranke, ker se ne strinja več z njenimi političnimi smotri. Cucchi, Pandolfo in Recupero so se s Saragatom strinjali, češ da mora PSDI rešiti italijansko demokracijo s tem, da prepreči enobarvno demokristjansko vlado ob podpori desnice. Levičar Louchard pa je poudaril, da bi morala PSDI začeti razgovor z večino demokristjanskega levega centra, z vsemi demokratičnimi levičarji vključno PSI. Proti sodelovanju v vladi je bil tudi Manca, tajnik mladinske federacije PSDI. Voditelj levičarske struje Zagari se je z njim strinjal in dejal, da bi po novembrskem kongresu PSI morala PSDI sodelovati v vladi, ki bi imela tak socialni program, ki bi imel dovolj široko podporo za izvedbo.

Saragat, ki je pred glasovanjem govoril, da bi povzel diskusijo, je med drugim izjavil: «Če bi odklonili ponudbo, da sodelujemo v hrabri socialni politiki, je očitno, da bi bili soodgovorni za sestavo enobarvne vlade, ki bi bila še slabša od prejšnje in to ne bi nikakor prispevalo k stvari utrditve demokracije v Italiji.»

Nad vse važna vest pa je prišla danes s seje vodstva italijanske liberalne stranke, ki se je ugodno izrazila glede sodelovanja socialdemokratov v novi vladi, češ da je dvostranska vlada boljša rešitev od enobarvne.

Hkrati pa so republikanci ponovno izrazili svoje nezaupanje glede programa, ki ga je prečital Saragat v CK PSDI. Glasilo PRI piše namreč, da se ta program lahko tolmači na različne načine, zlasti pa beseda «prilagoditev», ki jo ta program vsebuje.

A. P.

Tibetanci se upirajo Kitajcem

KALKUTA, 20. — Po vesteh, ki so prispele v Kalkuto, je prišlo do bojev med četami LR Kitajske in tibetanskimi uporniki v severovzhodnem Tibetu. Tamkajšnje prebivalstvo ni nikoli sprejelo kitajske oblasti in do prvega upora je prišlo že l. 1952-53.

NOTA ZDA SOVJETSKI VLADI O KONFERENCI STROKOVNJAKOV

Ameriška vlada odklanja povezavo sklepov konference z ukinitvijo jedrskih poizkusov - Pripravljanje odgovora glede konference najvišjih

WASHINGTON, 20. — Ameriška vlada je poslala danes novo noto sovjetski vladi v zvezi z zadnjimi sporazumi o tehničnih razgovorih, ki se bodo začeli 1. julija v Ženevi.

Ameriška nota vsebuje tudi seznam znanstvenikov, ki bodo zastopali Zahod pri teh razgovorih.

Med strokovnjaki, ki bodo zastopali Zahod v Ženevi, so trije ameriški, dva angleška, en francoski in en kanadski znanstvenik.

Ameriška vlada poudarja, da privolitev v sestanek strokovnjakov ne pomeni, da je Zahod že prej sklenil prekiniti svoje jedrske poizkuse.

Nota pravi med drugim: «Ameriška vlada je sprejela na znanje, da sovjetska vlada sprejema predlog o sestanku strokovnjakov v Ženevi za 1. julija, da proučijo sredstva o ugotavljanju jedrskih eksplozij. Kar se tiče trajanja teh razgovorov, je ameriška vlada mnenja, da se pogledi ZDA in SZ, kakor so bili obrazloženi v pismih predsednika Eisenhowerja od 21. maja in 10. junija, in v pismu predsednika sovjetske vlade od 30. maja, dovolj skladajo, da omogočijo strokovnjakom začetek dela. Stališče sovjetske in ameriške vlade, kar se tiče povezave med ženevskimi razgovori in prenehanjem jedrskih poizkusov, je bilo prav tako obrazloženo v teh pismih.»

Medtem javljajo, da je bila ameriška atomska eksplozija na otočju Eniwetok pred skupino opazovalcev drugih držav določena na 22. avgusta.

ZDA in Velika Britanija so pripravile tudi odgovor na zadnje pismo Hruščeva Eisenhowerju in Mac Millanu glede priprav za konferenco najvišjih. Zatrjuje se, da obe vladi obtožujeta Moskvo, da namenoma prikazuje stvari v napačni luči, ko obtožuje Zahod neiskrenosti. V ostalem pa obe vladi ponavljata svoje dosedanje stališče glede pripravljalnih razgovorov in pozivata sovjetsko vlado, naj odgovori na zadnji zahodni predlog glede dnevnega reda.

V vzhodnem Berlinu se je danes začela konferenca evropskih sindikatov in delavcev proti atomski nevarnosti. Konferenco je sklicala Svetovna sindikalna zveza. Trajala bo tri dni ob udeležbi okoli 300 delegatov iz dvajsetih evropskih držav.

Vlada FLRJ pripravlja noto v zvezi s poročilom o usmrtitvi Nagyja

Petrić o izjavi kanclerja Adenauerja - Averov o grško-jugoslovanskih odnosih

BEOGRAD, 20. — Ustrelitev Imra Nagyja je po mnenju v Beogradu zelo resen in zaskrbljujoč dogodek, ki ima lahko usodne posledice za nadaljnji razvoj v državah Vzhodne Evrope in v mednarodnih odnosih.

Ne gre samo za nečloveški odnos do bivšega predsednika madžarske vlade in njegovih sodelavcev, ki je povzročil upravičeno vznemirjenje velikega dela svetovne javnosti, pač pa gre za dejstvo, da ne živimo v srednjem veku, poudarjajo v Beogradu, ko so brez razloga padale glave in da so po drugi svetovni vojni celo mnogi zloglasni fašistični zločinci, za katere je vsa antifašistična javnost zahtevala najstrožjo kazen, bili osvobojeni. Mar Imre Nagy in njegovi sodelavci niso zaslužili vsaj to, da se z njimi ne ravna slabše kakor se je ravnalo z nacifašističnimi zločinci? Gre dalje za upravičeno bojazen, da je primer Nagyja samo začetek dobe novih procesov, novih likvidacij, da je to uvod v popolno rehabilitacijo stalinizma. (Jutrišnja «Borba» objavlja pod naslovom «Glas iz okvira» sliko nasmejanega Stalina s pripisom: «Dobro, dobro, fantje!»).

Tajni proces in likvidacija Nagyja, čigar osebna varnost je bila zagotovljena s pismenim mednarodnim sporazumom, in stopnjujoča se organizirana gonja proti Jugoslaviji in «revizionizmu» v ostalih socialističnih državah, odkriva po mnenju v Beogradu, mračne namere tistih sil, ki ne le da ne spoštujejo najosnovnejših mednarodnih običajev, temveč ne spoštujejo niti svobodno prevzetih obveznosti in med drugim sklepov lastnega partijskega kongresa. Jugoslovanski tisk še vedno molči in povzema samo odmeve o likvidaciji Nagyja v ostalem svetu. Toda kaže, da je to samo začasno zatišje in da bo verjetno «Borba» v kratkem v obliki komentarja izrazila mnenje jugoslovanske javnosti.

Predsednik republike maršal Tito je na Brionih v navzočnosti državnega tajnika za zunanje zadeve Koče Popoviča sprejel danes jugoslovanskega veleposlanika na Madžarskem Jovana Kapičiča, ki je bil poklican na posvetovanje.

Predstavnik državnega tajništva Jakša Petrič je na tiskovni konferenci izjavil, da pripravlja jugoslovanska vlada noto madžarski vladi v zvezi s sporočilom madžarskega pravosodnega ministrstva o obsodbi Nagyja in njegovih sodelavcev.

V zvezi z novimi napadi na Jugoslavijo v tisku Sovjetske zveze, Kitajske in vzhodnoevropskih držav, je Petrič ugotovil, da gre za nadaljevanje protijugoslovanske gonje in za propagandno političen pritisk, ki ga spremljajo razni drugi ukrepi in obnovljene metode iz kominformistične dobe. Petrič ni hotel povedati nobenih podrobnosti o včerajšnjem obisku veleposlanika Mićunoviča pri Hruščevu.

V zvezi s pripravami konference najvišjih je Petrič izjavil, da bi glede na negativne elemente, ki so se pojavili zadnje čase, in ki niso v skladu z izraženo željo obeh strani po sestanku, bila osnovna naloga vseh miroljubnih sil v svetu, da mirno in odločno povečajo napore proti zaostritvi v mednarodnih odnosih ter za miroljubno in sporazumno rešitev mednarodnih vprašanj.

V odgovoru na vprašanje, kako komentira izjavo kancelerja Adenauerja o možnosti obnovitve diplomatskih odnosov z Jugoslavijo, je Petrič izjavil, da se je Jugoslavija vedno zavzemala za dobre odnose z vsemi državami na osnovi znanih načel njene zunanje politike. Na koncu je Petrič izrazil upanje, da bo zvezno okrajno sodišče v Los Angelesu končno ugodilo upravičeni jugoslovanski zahtevi za izročitev vojnega zločinca Artukoviča.

Grški zunanji minister Averov je izjavil posebnemu dopisniku «Borbe», da Grčija zavrača vsako razpravo o Cipru na tristranski podlagi. Nas lahko zadovoljijo samo razgovori, ki imajo za izhodiščno točko pravice ciprskih Grkov do samoopredelitve. Grčija odklanja britanski načrt o trojnem kondominiju in tudi razgovore na tristranski podlagi. Izrekel je mnenje, da je izvedba tega načrta nemogoča brez sodelovanja Grčije in ciprskega prebivalstva. «Ne vidimo nobenega razloga za posredovanje sveta atlantskega pakta in menimo, da je namen tega poizkusa izogniti se razpravi o bistvu spora, o pravici Ciprčanov na samoopredelitev», je poudaril Averov.

V zvezi z jugoslovansko-grškimi odnosi je Averov poudaril globoka prijateljska čustva Grčije do Jugoslavije. «Cenimo zunanjo politiko Jugoslavije je poudaril minister, in verujemo, da bo Jugoslavija napravila vse za nadaljevanje svoje neodvisne politike.»

Jugoslovanski veleposlanik v Atenah Mita Milković pa je v izjavi za atenski list «Akropolis» poudaril velike možnosti za razširitev odnosov med Jugoslavijo in Grčijo na političnem, gospodarskem in kulturnem področju. Izjavil je dalje, da bo v kratkem podpisan sporazum, ki bo omogočil povečanje trgovinske izmenjave na obmejnem področju in da med Grčijo in Jugoslavijo ni nobenih nerešenih vprašanj.

Milković je dalje izjavil, da so sovjetsko-jugoslovanska nasprotja politična in ne ideološka. «Potem ko smo odklonili podpis moskovske izjave, je nadaljeval Milković, smo pričakovali, da bo izbruhnila kriza in Rusi so res čakali priložnost, da udarijo po nas. Izbrali so kongres ZKJ v Ljubljani. Pričakovali so, da se bomo pridružili komunističnemu bloku. Napad na Jugoslavijo so izkoristili kot sredstvo za pritisk na druge socialistične države. Kako more Hruščev govoriti o koeksistenci v takih pogojih?»

V zvezi z usmrtitvijo Nagyja je Milković izjavil: «Bil je preračunan zločin.» Omenil je pri tem zagotovila madžarske vlade, da Nagyja in njegovih sodelavcev ne bodo preganjali.

B. B.

Mogoče se bo moral Varnostni svet nujno sestati

Minister ZDA se ogreva za uporabo atomskih bomb na Srednjem vzhodu

Razburjenje zaradi Mc Elroyevih izjav v Kairu - Hammarskjoeld bo obiskal Amman, Jeruzalem in Kairo - Kmalu bo v Libanonu nad 100 opazovalcev OZN

BEJRUT, 20. — Veliko razburjenje so v arabskem svetu povzročile izjave ameriškega obrambnega ministra Mc Elroya. Ta je na neki tiskovni konferenci v Quanticu, kjer je «letna konferenca tajnikov», ob udeležbi nad 200 vojaških in civilnih osebnosti, izjavil, da se ne bi pomišljal uporabljati bombnike «B-47» s «čistim jedrskim orožjem in v omejenem številu» v katerikoli vojni lokalnega značaja. Na konferenci je tudi izjavil, da je uporaba bombnikov «B-47» na Srednjem vzhodu «zelo neverjetna», pa čeprav bi ameriške oborožene sile morale posredovati v Libanonu. Lahko bi se uporabila druga letala.

Mc Elroy je nadalje dejal, da je razpravljal z državnim tajnikom ZDA Dullesom o sposobnosti ZDA, da se uprejo omenjenim konfliktom, poleg možne okrepitve diplomatskega orožja. Tedaj je izjavil, da bi se lahko bombniki «B-47» uporabili kot bombniki konvencionalnega tipa v omejenih konfliktih. V odgovor na neko vprašanje pa je dostavil: «Misliti moramo na možnost uporabe čistega in številčno omejenega atomskega orožja tam, kjer bi bilo učinkovito, v lokalnih konfliktih.» Nato pa je izrekel upanje, da bo sedanji položaj v Libanonu rešilo samo libanonsko ljudstvo.

Prav dejstvo, da je Mc Elroy govoril o «lokalnih konfliktih» pri tem pa omenjal Srednji vzhod in Libanon, je zbudilo veliko nevoljo v Združeni arabski republiki. In možno je — to se je zvedelo iz vladnih krogov v Kairu, ki jih je navajal tudi radio Kairo — da bi ZAR zahtevala nujen sestanek Varnostnega sveta OZN, da bi se razpravljalo o izjavah tajnika za obrambo ZDA Mc Elroya, ki je aludiral na možnost da bi ZDA bombardirale Srednji vzhod z atomskimi bombami. Iz istega vira se dostavlja, da vlada ZAR proučuje Macelroyeve izjave.

Mc Elroy sam in obrambno ministrstvo sta čutila potrebo, da na vso moč zanikata, da bi minister govoril o «bombardiranju Srednjega vzhoda», temveč da je govoril na splošno o omejenih konfliktih in da se njegove besede niso nanašale na nobeno določeno področje na svetu. Seveda se moralna krivda Mc Elroya nič ne spremeni, če govori o lokalnih in omejenih konfliktih nasploh ali če naravnost navede, kateri konflikt misli. Ko komentira njegove izjave, jih radio Kairo imenuje «največji zločin 20. stoletja». Potem je radio dostavil, da se bo libanonsko ljudstvo ob podpori drugih arabskih dežel borilo še naprej brez prestanka, dokler predsednik Šamun ne bo odstranjen s svojega mesta.

Danes dopoldne se je generalni tajnik OZN Dag Hammarskjoeld razgovarjal s predsednikom libanonske vlade Sami Solhom.

Jutri pojde Hammarskjoeld v Jeruzalem, kjer se bo sestal z ministrskim predsednikom Ben Gurionom. Spremljal ga bo njegov posebni odposlanec Andrew Cordier ki se že teden dni pogaja z izraelskimi in jeruzalemskimi oblastmi v zvezi s sporom za hrib Scopus. Iz izraelskih vladnih krogov se je zvedelo v zvezi s pogajanji Cordiera z izraelskimi oblastmi, da bo od jutri Izrael zopet odprl cesto, ki vodi po izraelskem predelu hriba Scopus in vas Assawyio, in sicer po dve uri dopoldne in popoldne. To pot so zaprli zaradi oboroženega spopada med izraelskimi in jordanskimi vojaki 26. maja. Tedaj je poleg štirih Izraelcev izgubil življenje tudi podpolkovnik George Flint, eden od opazovalcev OZN.

Jutri ob 13. uri pa pričakujejo Hammarskjoelda v Amanu, kjer se bo na poti v Jeruzalem ustavil in imel razgovor z jordanskim ministrskim predsednikom Samirom Rifaiem in nato s kraljem Huseinom, ki ga bo tudi pridržal na kosilu. Iz Jeruzalema pa bo Hammarskjoeld odšel še v Kairo, nakar se bo vrnil v Bejrut.

Dopoldne se je tajnik OZN razgovarjal s tremi vodilnimi opazovalci OZN, norveškim generalom Bullom, bivšim ekvadorskim predsednikom Plazo ter Indijcem Dayalom. Menijo, da bo v prvih dneh prihodnjega tedna prispelo v Bejrut 110 opazovalcev OZN. Sedemdeset jih bo v Bejrutu ta večer.

Omenjeni trije opazovalci so danes sprejeli predstavnike tujega tiska. Novozelandski polkovnik Brown, šef častnikov, ki jih je poslala OZN v Libanon po sklepu Varnostnega sveta, pa je časnikarjem odgovarjal. Opazovalci so predvsem opisovali, kako se gibljejo po ozemlju pod nadzorstvom *opozicije*; niso hoteli uporabljati izraza *uporniki*. Doslej so postavili štiri stalna mesta z opazovalci: v Tripolisu, v Zahle, v Sidonu in v Meržajunu. Poudarjali so zlasti, da je njihova naloga omejena na opazovanje in nikakega policijskega značaja.

Danes zjutraj so sirski reakcijski lovci prisilili neko indijsko vojaško letalo, da pristane na letališču v Damasku. Z letalom so potovali v Libanon indijski opazovalci OZN. Iz Damaska so lahko nadaljevali pot šele po triurnem postanku.

Medtem ko je bil v poslopju, kjer je britansko veleposlaništvo, razgovor z britanskim in ameriškim veleposlanikom, se je začelo izven poslopja streljanje; razširile so se vesti, da se je pripravljal neki komplot proti veleposlaniku ZDA. Proti poldnevu se je nehalo zatišje, ki je vladalo približno 48 ur in v Bejrutu se je zopet začelo streljanje. Spopadi pa so tudi drugod, n. pr. v Tripolisu, in vesti govore tudi o številnih mrtvih.

Zmerni voditelj opozicije Raymond Edde je spet predložil nov načrt za kompromis.

Današnje angleško časopisje še vedno govori o možnosti oboroženega posega zahodnih sil v Libanonu. Konservativni «Daily Telegraph» piše, da bo do intervencije prišlo samo s privolitvijo OZN, če bi n. pr. opazovalci OZN ne zadostovali. Toda to bi se moralo zgoditi samo na mednarodni osnovi, tako kot je bilo v Koreji, pravi list. V laburističnem «Daily Heraldu» pa politični komentator in bivši laburistični poslanec Michael Foot nastopa proti vsakemu «sueškemu udaru» v Libanonu; to bi po njegovem ne napravilo nič drugega, kot da bi povečalo komunistični vpliv na Srednjem vzhodu. «Daily Mail» pa objavlja intervju ameriškega časnikarja Alsopa s Samunom. Ta je izjavil, da se mu upira, da bi prosil angloameriški poseg, vendar bo to storil, če se mu bo zdelo potrebno.

Veleposlanik Mates odhaja iz Washingtona

WASHINGTON, 20. — Na kosilu na čast jugoslovanskemu veleposlaniku v Washingtonu Leu Matesu, ki odhaja v Beograd, kjer bo prevzel drugo važno nalogo, je spregovoril tudi državni podtajnik Robert Murphy. Pohvalil je voljo maršala Tita in jugoslovanskega ljudstva, da ohrani neodvisnost svoje države.

NEW DELHI, 20. — Vročinski val v Indiji je zahteval doslej 500 smrtnih žrtev.

Tudi Makarios zavrača britanski načrt o Cipru

Pripravljen pa je razgovarjati se z britansko vlado za demokratično rešitev

ATENE, 20. — Odgovor nadškofa Makariosa na pismo ciprskega guvernerja o angleškem načrtu za Ciper so izročili danes angleškemu veleposlaništvu v Atenah. V svojem odgovoru pravi Makarios med drugim: «Vedno smo pripravljeni na dvostranske razgovore med britansko vlado in ciprskim ljudstvom za pravo demokratično ustavo o samovladanju.»

Makarios pravi zatem: «Mi ne zavračamo prehodne dobe samovlade. Vendar pa je ciprsko vprašanje zadeva, ki se tiče britanske vlade na eni strani in ciprskega ljudstva na drugi strani. V predloženem načrtu ne vidimo takega načrta, ki bi bil sprejemljiv. Zamisel pridružitve, ki je podlaga načrta in ki v bistvu nalaga trojni kondominij na Cipru, je v celoti nesprejemljiva.»

Grška vlada pa je poslala Varnostnemu svetu novo pismo, v katerem poudarja, da resni položaj na Cipru ogroža mir in varnost. Grška vlada je imela danes sejo, na kateri so govorili o britanskem načrtu in sklenili, da bodo v 24 urah poslali odgovor. Razprava v parlamentu, ki bi se morala začeti v ponedeljek, je bila odložena na konec tedna, da počakajo, kakšno stališče bo zavzela v četrtek britanska laburistična stranka.

Tudi grški župani na Cipru izjavljajo, da je britanski načrt v sedanji obliki nesprejemljiv. Ciprski desničarski list «Ethnos» označuje angleški načrt za «imperialistični izrodek, katerega namen je podaljšati angleško gospostvo». Levičarski list «Haraınhi» izjavlja, da je angleški načrt «prvi korak na poti razdelitve otoka».

Tudi ves grški tisk negativno komentira britanski načrt. Liberalni list «Elefteria» ga označuje za «načrt za stalno suženjstvo». Tudi vladni glasili «Katimerini» in «Akropolis» vidita v načrtu začetek delitve otoka. Neodvisni «Vima» pravi, da bi si Karamanlis «naprtil veliko krivdo», če bi načrt sprejel.

Ciprski guverner Foot izjavlja angleškemu listu «Daily Mirror», da je načrt britanske vlade «zadnja možnost za otok, da se prepreči katastrofa». «Ustava, trdi guverner, ima to prednost, da ščiti predvsem interese prebivalstva Cipra, «ki so se prepogostoma in preveč lahko pozabljali». Zatem pravi guverner, da Velika Britanija ne bi mogla v sedanjem trenutku zapustiti otoka, češ da bi šlo «za sramotno zapustitev, ki bi privedla do krvavih neredov». Guverner pripominja, da je nova ustava «enostavna in lahko deluje».

Kakor že javljeno, je turški zunanji minister Zorlu včeraj izjavil, da bi morali sklicati konferenco med Grčijo, Turčijo in Veliko Britanijo. Poleg tega je dejal, da se ciprsko vprašanje tiče vseh treh vlad in da se Turčija in Grčija ne moreta skriti za dvema skupnostima otoka. Zato so po mnenju turške vlade nujno potrebni neposredni razgovori v obliki konference treh, katere naj bi se udeležili najvišji predstavniki.

Na otoku pa se tu pa tam spet pojavljajo incidenti. Preteklo noč so v neki vasi neznanci ubili v javnem lokalu nekega Grka. V Limasolu pa so Turki ubili nekega svojega rojaka. V Libanonu so Turki metali kamenje na Grke, ki so zapuščali turški del mesta. Pri tem so ranili štiri osebe.

Angleška ojačenja še vedno prihajajo na otok, kjer bo ob zaključku pošiljanja ojačenj skupno 37.000 angleških vojakov.

MADŽARSKI DRŽAVNI PRAVDNIK O PROCESU PROTI IMRU NAGYJU

Nagyjeva sestra zbežala v zahodni Berlin - Demonstracije pred danskim poslaništvom v Moskvi in pred sovjetskim poslaništvom v Bonnu

BUDIMPEŠTA, 20. — Madžarski državni pravdnik dr. Geza Szenasi je časnikarjem izjavil, da je bil proces proti Nagyju in njegovim sodelavcem tajen, ker gre za zadevo, «državnega interesa». Dodal je, da so hoteli preprečiti, da bi zahodne države intervenirale in povzročile motnje. «Izvršena dejstva, je pripomnil Szenasi, pomirjajoče učinkujejo na ljudi.» Povedal je tudi, da je proces trajal dvanajst dni in da je bil v prostorih vrhovnega sodišča v Budimpešti. Ko so ga vprašali, kdaj je ta proces bil, je odgovoril: «Bil je letos in nedavno od tega.» Prav tako ni hotel Szenasi povedati, kdaj so Nagyja in njegove sodelavce usmrtili. Izjavil je tudi, da so Nagy in drugi obsojeni na smrt zaprosili za pomilostitev, a so jim prošnjo zavrnili.

Ko so ga vprašali o možnosti drugih procesov proti osebam, ki jih omenja obtožnica proti Nagyju, kakor so na pr. državni minister v drugi Nagyjevi vladi Istvan Bibo, je Szenasi izjavil, da sedaj ne pripravljajo važnih procesov, pač pa samo procese o manjših primerih. Dodal pa je, da bodo spravili pred sodišče vsako osebo, proti kateri bi prišli na dan dokazi o krivdi. Ko so ga vprašali, ali so si obtoženci lahko izbrali zagovornike, je Szenasi odgovoril pritrdilno. Ni pa hotel povedati imen zagovornikov.

Pariški list «Paris Journal» pa poroča danes, da je sestra Nagyja Marika prišla danes v zahodni Berlin. Potem ko jo je sovjetska policija aretirala v Budimpešti, so jo iz Romunije pripeljali v neko vilo v Leipzigu. Od tu je zbežala in pribežala v zahodni Berlin. Omenjeni list pravi dalje, da je Nagyjeva sestra povedala, da je njegovega brata aretirala sovjetska policija. Imeli so ga več dni zaprtega na sedežu madžarske tajne policije AVO. Tam je bila zaprta tudi ona in svojega brata je spet videla šele 4. decembra 1956 v Sinaji na Romunskem. Izjavila je, da so med konfinacijo njegovega brata častniki NKVD izpraševali vsak dan. Skušali so od njega dobiti pismeno izjavo, v kateri naj bi izjavljal, da je tuj agent in da je madžarska «kontrarevolucija» uživala podporo ameriške tajne službe. Njen brat pa ni hotel nikoli nič podpisati, prav tako ni niti ustno nikoli priznal krivde za zločine, ki so mu jih pripisovali.

Marika Nagy je izjavila dalje, da so tudi od nje zahtevali podpis izjave, v kateri naj bi izjavljala, da sta ona in njen brat bila v stiku z ameriško tajno službo. Take izjave pa ni hotela nikoli podpisati. Do nedavnega je bila v zaporu v Budimpešti, pozneje pa so jo prepeljali v majhno vilo blizu Leipziga, od koder ji je uspelo zbežati.

V Moskvi je danes skupina delavcev demonstrirala pred poslopjem danskega veleposlaništva. To je odgovor na demonstracije pred sovjetskim veleposlaništvom v Kopenhagnu. Demonstranti so metali v okna poslopja kamenje, dokler ni prišla policija in jih razgnala. Danski poslanik v Moskvi je protestiral pri sovjetskem zunanjem ministrstvu. Šef sovjetskega protokola Mološkov je danskemu veleposlaniku izrekel obžalovanje zaradi teh dogodkov.

Tudi pred sovjetskim poslaništvom v Bonnu so bile demonstracije, ki so jih priredili madžarski študentje.

V Pragi se ponavljajo napadi na Jugoslavijo

PRAGA, 20. — Danes, tretji dan kongresa KP ČSR, so razni govorniki ponovili nesramne napade na Jugoslavijo. Kaže tudi, da bodo v ČSR začeli veliko kampanjo proti «revizionizmu», zato da zaprejo usta nekaterim kritikom. Albanski delegat Kapo je označil Tita in ZKJ «tolpo nesramnih renegatov v službi imperialistov». Govoril je tudi o «umazanih Titovih napadih na SZ in na socialistični tabor». Italijanski delegat Velio Spano pa je pozval jugoslovanske komuniste, «naj ne ostanejo gluhi na vztrajne pozive in naj ponovno revidirajo svoje stališče». Vendar pa so nekateri delegati, med katerimi indijski delegat Basu, pozivali na socialistično enotnost in niso napadali Jugoslavije.

Magrebska konferenca poudarja pravico Alžircev do neodvisnosti

Ustanovitev magrebske posvetovalne skupščine - Okrepitev sodelovanja med Tunizijo in Marokom - Težave Maroka glede umika francoskih čet

TUNIS, 20. — Nocoj so v Tunisu ob zaključku konference o arabskem Magrebu, katere so se udeležili tuniški in maroški predstavniki ter predstavniki alžirske osvobodilne fronte, objavili skupno poročilo, ki zavrača francosko politiko o «integraciji» v Alžiriji in svečano poudarja pravico alžirskega ljudstva do suverenosti in neodvisnosti.

Poročilo javlja ustanovitev posvetovalne skupščine za Severno Afriko in dodaja, da niso sklenili ustanoviti alžirsko vlado.

Poročilo dodaja, da je konferenca sklenila začeti skupno diplomatsko akcijo za miroljubno rešitev alžirskega vprašanja. Pri tem jemlje na znanje dobro voljo maroške in tuniške vlade pri iskanju sredstev za konec vojne v Alžiriji.

Skupščina bo sestavljena iz 30 članov za vsako deželo članico. Skupščina bo imela svojo prvo sejo v kratkem v Tunisu. Stalno tajništvo Magreba bosta sestavljala po dva člana za vsako deželo članico.

Konferenca izreka zadovoljstvo zaradi sporazuma o umiku francoskih čet iz Tunizije ter vso solidarnost z maroško vlado in maroškim ljudstvom glede zahtev za umik tujih čet.

O tuniško-maroških razgovorih pa so nocoj objavili poročilo, ki pravi, da sta obe delegaciji proučevali način za okrepitev sodelovanja na vseh področjih. Ustanovili so stalno mešano komisijo, ki bo skrbela za gospodarsko sodelovanje. Ustanovili so tudi posebno komisijo za kulturne zadeve.

Govorili so tudi o umiku tujih čet iz Maroka in Tunizije. Maroška delegacija je z zadovoljstvom ugotovila uspehe tuniške vlade s tem v zvezi ter je poročala o dosedanjih razgovorih za umik tujih čet iz Maroka in o težavah, ki jih Maroko še ima v zvezi s tem.

Poročilo pravi, da sta obe državi sklenili imenovati skupno diplomatsko predstavništvo v nekaterih tujih državah. Zdi se, da so to sklenili predvsem zaradi varčevanja. Baje bo tako skupno predstavništvo v Gani, Pakistanu in v nekaterih državah Latinske Amerike.

Položaj francoskih čet v Tuniziji je danes spet normalen. Vse cestne bloke, ki so jih v Tuniziji postavili po bombardiranju Sakjeta, so odstranili. Prvikrat po 9. februarju so nekateri francoski vojaki v uniformah lahko krožili po tuniški prestolnici. Zvedelo se je, da se bodo francoski vojaki začeli kmalu umikati.

PARIZ, 20. — Zunanjepolitična komisija francoske skupščine je odobrila z 20 glasovi proti 14 protestno resolucijo proti sklepu vlade, ki ne dovoljuje ministrom, da bi poročali pred komisijami med sedanjimi počitnicami skupščine. Medtem pa se je predsednik komisije Maurice Schuman razgovarjal z zunanjim ministrom Murvillom, ki mu je sporočil, da je stališče francoske vlade glede libanonske krize, da bi vsaka intervencija izven OZN bila «neprijetna».

De Murville je Schumanu baje tudi izjavil, da je sporazum o umiku francoskih čet iz Tunizije podoben sklepom, do katerih so prišli med anglo-ameriškimi dobrimi uslugami. Dalje je De Murville dejal, da je francoska politika sedaj v tem, da ohrani v Tuniziji letalska in pomorska oporišča, kakor je Bizerta. Enaka politika se predvideva glede Maroka. Zato bodo od 1. julija dalje postavili francoske čete v Maroku pod poveljstvo generala za letalstvo.

Poleg tega proučuje Francija možnost graditve naftovoda po ozemlju Tunizije za petrolej, ki ga črpajo v alžirski Sahari.

Izjave generala De Gaulla, da «Francija pripada Zahodu, ne da bi se vanj zaprla», ne pomenijo, da bo Francija zavzela vmesno stališče med Vzhodom in Zahodom, pač pa da misli primerno braniti svoje interese.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 26.1, najnižja 19.5; zračni tlak 1009.9 pada, veter 22 km jugozahodnik, vlaga 45 odst., nebo 5-10 pooblačeno, morje razgibano, temperatura morja 23.1 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 21. junija
Alojzij, Vekoslav
Sonce vzide ob 14.15 in zatone ob 19.58. Dolžina dneva 15.43. Luna vzide ob 8.46 in zatone ob 22.32.

Tiskovna konferenca predsednika tržaškega velesejma inž. Sospisia

26 držav in 1.100 razstavljavcev se udeležuje letošnjega velesejma

V imenu vlade bo otvoritvi prisostvoval sen. Giardini
Program manifestacij, ki bodo pod okriljem velesejma

Predsednik ustanove tržaškega velesejma dr. inž. Ernesto Sospisio je imel sinoči tiskovno konferenco, na kateri je prikazal glavne značilnosti letošnjega tržaškega velesejma. Tako je poudaril, da se je velesejem v desetih letih svojega obstoja lepo razvil in razmahnil, o čemer pričajo predvsem izboljšane tehnične naprave in razširitev velesejemskega prostora ter široka udeležba italijanskih in inozemskih podjetij. Tri številke jasno kažejo, je dejal inž. Sospisio, življenjskost letošnjega X. tržaškega velesejma: na njem uradno sodeluje 14 držav, 12 držav je zastopanih po raznih podjetjih, medtem ko bo na velesejmu razstavljalo več kot 1100 razstavljavcev.

Inž. Sospisio je nato prikazal pomen inozemskih razstav, katere je razdelil v več skupin. Na prvem mestu so države Srednje Evrope in donavskega bazena, to je Avstrija, Jugoslavija, Zahodna Nemčija, Češkoslovaška in Madžarska. Teh pet držav je imelo v letu 1957 za 2.994.814 ton železniškega prometa s Trstom od skupnih 3,47 milijona ton, kar pomeni, da znaša železniški promet teh držav s Trstom nad 86 odst., Že iz tega sledi velik pomen tržaškega velesejma kot tehničnega instrumenta v splošnem trgovinskem emporiju.

Na drugem mestu so zastopane Grčija, Libanon, Združena arabska republika in Jordanija. Te države, ki so tipični predstavniki Levanta, so v letu 1957 imele s Trstom 572.000 ton pomorskega prometa, ki je toliko pomembnejši, ker predstavlja predvsem kvalificirano blago.

Končno so uradno zastopane še države z ameriškega kontinenta, in sicer ZDA, Brazilija in Mehika. Važnost ameriškega faktorja v gibanju tržaškega pristanišča je znana: leta 1957 je 30 odst. vseh ladijskih prihodov in odhodov imelo zvezo z ZDA, ki so v precejšnji meri vplivale na promet pristanišča. Tako je v preteklem letu znašal pomorski promet ZDA - Trst 1.569.625 ton blaga. Prav tako je pomembna udeležba Brazilije, saj se v Trstu proda 20 do 22. odst. kave, ki se porabi v Italiji, medtem ko je udeležba Mehike pomembna predvsem zaradi možnosti nadaljnjega trgovinskega razvoja. Končno je treba omeniti še uradno udeležbo Indije, ki predstavlja most tržaške ekspanzije proti Daljnemu vzhodu.

Srednja in težka industrija sta na letošnjem velesejmu dobro zastopani. Tu je treba omeniti predvsem udeležbo «Finmeccanica» in podjetij, ki spadajo v njen okvir ter stalen paviljon CRDA, ki bodo letos prikazale lik največje ladje na svetu za prevoz tekočih plinov in petroleja in ki jo bodo prav jutri splavili. V tem paviljonu bo tudi videti krmilno napravo, ki jih elektromehanične delavnice CRDA izdelujejo za 12 supercistern «Esso».

Še posebno pa je pomembna sedma mednarodna razstava lesa, katero se med drugim udeležujeta uradno tudi Avstrija in Jugoslavija, dve najvažnejši proizvajalki «zelenega zlata» v Srednji Evropi. Precejšen prostor je dodeljen obrtnikom, razstavi moderne hišne opreme in številnim drugim sektorjem, ki jih pa zaradi pomanjkanja prostora ne moremo navajati.

V okviru letošnjega tržaškega velesejma bo tudi več drugih manifestacij, med katerimi naj omenimo predvsem III. mednarodni dan lesa, I. mednarodno zasedanje o pohištvu, dneve, ki bodo posvečeni državam, ki so uradno zastopane na velesejmu, zasedanje o ureditvi in mehanizaciji pisarniškega dela, zasedanje o cestnem omrežju Treh Benečij s posebnim poudarkom na cestno povezavo med Italijo, Jugoslavijo in Avstrijo, predstave avstrijskih filmov, zasedanje centra za dokumentacijo Združenja jadranskih pristanišč itd.

Poleg tega je treba poudariti prvo nacionalno zasedanje koristnikov in tehnikov televizijske reklame, ki bo privabilo v naše mesto predstavnike največjih industrijskih podjetij, ki se poslužujejo televizijske reklame ter najpomembnejših reklamnih tehnikov vse Italije. Manifestacij, ki bodo pod okriljem tržaškega velesejma se bodo udeležili številni uradni predstavniki tujih držav, gospodarstveniki, poslovni ljudje in operaterji iz vseh krajev sveta.

Kot smo že omenili, bo uradna otvoritev tržaškega velesejma jutri dopoldne ob 10. uri, medtem ko bo velesejem za občinstvo odprt od 9. ure dalje, in sicer zaradi tega, ker bodo otvoritev velesejma direktno prenašale televizijske kamere. Italijansko vlado bo pri otvoritvi zastopal senator Giardina, ki je podtajnik v ministrstvu za zunanjo trgovino. Čim bo sestavljena nova vlada, bosta po vsej verjetnosti obiskala tržaški velesejem dva ministra.

Omenimo naj še, da se letošnjega velesejma udeležujejo Avstrija, Belgija, Brazilija, Kanada, Češkoslovaška, Kuba, Francija, Zahodna Nemčija, Japonska, Jordanija, Anglija, Grčija, Indija, Italija, Jugoslavija, Libanon, Mehika, Nizozemska, Poljska, Portugalska, Združena arabska republika, Španija, Švedska, Švica, Madžarska in ZDA. Če pri tem upoštevamo da je ob otvoritvi I. tržaškega velesejma sodelovalo le sedem držav, lahko sami presodimo, kako je tržaški velesejem napredoval in se razvil v prvem desetletju svojega obstoja.

Program prireditev in manifestacij, ki bodo pod okriljem velesejma pa je naslednji: 22. junija otvoritev; 23. junija dan Jugoslavije, italijansko-avstrijski sestanek glede lesa, prvi dan zasedanja o cestnem omrežju v Treh Benečijah ter tiskovna konferenca predstavnika čehoslovaške republike; 24. junija III. mednarodni dan lesa, prvo mednarodno zasedanje o pohištvu in zaključek zasedanja o cestnem omrežju; 25. junija dan Avstrije in dan avstrijskih filmov; 27. junija dan Indije; 28. junija dan Sicilije; 29. junija avstrijski sprejem; 1. julija dan Libanona in dan Nemčije; 2. julija zasedanje Združenja jadranskih pristanišč in zaključek natečaja «Uresničimo naš ljubezenski sen» v Gorici; 3. julija I. nacionalni festival reklamnega filma; 4. julija dan ZDA in zaključek tržaškega natečaja «Uresničimo ljubezenski sen»; 5. julija dan Grčije in 6. julija zaključek letošnjega tržaškega velesejma.

Komemoracija Frausina

Sinoči je bila na dvorišču sedeža KPI v Trstu proslava pokojnega antifašista in dolgoletnega člana vodstva tržaške federacije KPI Luigija Frausina. Proslava je bila v zvezi z njegovim odlikovanjem z zlato kolajno za zasluge v odporniškem gibanju. Kot smo svoj čas poročali, je bil Frausin odlikovan 2. junija letos na dan italijanske republike. Na proslavi je predsedovala Bernetičeva. Prvi je govoril miljski župan Pacco, ker je bil Frausin doma iz Milj. Pacco je izjavil, da oni niso napisali, da so Nemci aretirali Frausina na ovadbo Slovanov, ampak da je bilo v njihovi utemeljitvi za odlikovanje napisano, da je Frausin padel v borbi proti fašizmu, ki so jo skupaj vodili Italijani in Slovenci. Znano pa je, da je v uradni obrazložitvi, ki so jo prečitali 2. junija na Trgu Unità, napisano, da je Frausin prišel v roke sovražnika «po ovadbi Slovanov», kar je seveda povzročilo med tukajšnjimi Slovenci, ki so se v večini borili proti italijanskim fašistom in nemškim nacistom odločne proteste proti tej lažnivi in obrekovalni trditvi.

Za Paccom je govoril poslanec Vidali, ki je podal Frausinov življenjepis, njegovo delovanje v vrstah KPI in v skupni antifašistični borbi. Zatem je Vidali govoril o mednarodnem in notranjem političnem položaju.

Predlog tržaške občine

Trst naj bi postal prestolnica skupnega evropskega tržišča

Zahtevo so predložili predsedniku vlade in zun. ministru

Agencija «Giulia» sporoča, da je tržaška občina uradno postavila kandidaturo za glavno mesto skupnega evropskega tržišča. V tem smislu so postavili zahteve predsedniku vlade Zoliju in zunanjemu ministru Pelli ter ju pozvali, naj upoštevata možnost Trsta, če bi bilo zaradi nasprotij med raznimi italijanskimi mesti nemogoče izbrati glavno mesto SET.

Trst so baje tudi imenovali na razgovorih o tem vprašanju v Strasburgu in neki nemški list je ta predlog tudi zagovarjal. Seveda je zelo malo upanja, da bi prišel Trst res pri tem v poštev.

—«»—

Razprave o prometu s Češkoslovaško

Pripravljalni odbor za ustanovitev odbora za zveze v prometu in trgovinski izmenjavi s Češkoslovaško je včeraj nadaljeval z delom. Med drugim so proučili vprašanje trgovinskih pogodb in italijansko-češkoslovaških plačil v prvi izvedbi ter predvidene posledice za trgovinski promet v tržaškem pristanišču. Danes dopoldne ob 11.30 se bo odbor spet sestal na zasedanju, katerega se bo udeležil tudi trgovinski ataše češkoslovaškega veleposlaništva v Rimu inž. Koutecky.

—«»—

237 milijonov za javna dela

Ravnateljstvo javnih del vladnega generalnega komisariata je razpisalo za 25. in 26. junij nekaj dražb za javna dela. Med temi sta najbolj važni dražba za gradnjo skupnih stanovanj za ezule na Opčinah za 143 milijonov in dražba za gradnjo nekaterih poslopij novega vseučiliškega centra v Trstu za 94,309.590 lir.

—«»—

O ACEGAT sporoča, da se lahko plačajo takse poleg v že objavljenih bančnih uradih tudi pri «Banco di Roma«, Korzo št. 15, Ul. Roma 15, Largo Barriera vecchia 6 in Ul. Battisti 4.

—«»—

Šolske prireditve in razstave

Učenci slovenske osnovne šole iz Ricmanj priredijo 22. t. m. ob 17. uri v šolskih prostorih zaključno šolsko prireditev. Učenci bodo nastopili s trodejansko «Pepelka», recitacijami ter petjem.

Istega dne bo tudi razstava dekliških in deških ročnih del Razstava bo odprta od 9. do 12. ure ter od 15. do 20. ure

—«»—

V OBCINI DEVIN-NABREŽINA

Slovenske osnovne šole v tej občini priredе naslednje zaključne prireditve:

Nabrežina, 26. t. m. ob 19. uri v šolskem poslopju;

Medja vas in Stivan, 29. t. m. ob 17. uri v medjevaški šoli;

Cerovlje, v nedeljo 22. t. m. ob 16. uri v šoli;

Osnovni šoli Sesljan in Sempolaj bosta imeli razstavo ročnih del in risb v nedeljo 22. t. m.

Vljudno vabimo starše in vse prijatelje naših šolarjev, da si ogledajo razstave in se udeležijo prireditev.

—«»—

Slovenska osnovna šola na Opčinah vabi starše in prijatelje otrok, da se udeleže zaključne šolske prireditve, ki bo 21. t. m. ob 20. uri v Prosvetnem domu na Opčinah.

SNG v TRSTU

DANES 21. t. m. ob 20.30 v dvorani na stadionu «Prvi maj», Vrdelska cesta 7

premiera
JERZY LUTOWSKI
DEŽURNA SLUŽBA
Drama v treh dejanjih

Prevedel
UROŠ KRAIGHER
Režiser JOŽE BABIČ
Scenograf JOŽE CESAR
Asistent režije
JOŽKO LUKEŠ

Osebe: Tadeusz Osinski, kirurg - Stane Starešinič; Anna, njegova zaročenka - Zlata Rodoškova; Seweryn Machcewicz, internist, ravnatelj bolnice - Stane Raztresen; Roman Brosz, administrativni vodja (upravnik) bolnice - Rado Nakrst; Zofia, medicinska sestra - Mira Sardočeva; Klysiowa, bolniška strežnica - Leli Nakrstova; Piotr Dabek, prvi sekretar Okrajnega komiteja PZPR (Poljske združene del. partije) - Modest Sancin; Franciszek Wielgosz, vodja okrajnega UB (varnostne službe) - Julij Guštin; Waclaw Pierzchala, Zofijin brat, delavec pri žagi - Silvij Kobal; Janina, medicinska sestra - ***; Doktor Korgut, zdravnik iz Brujska - Edvard Martinuzzi.

Dogaja se v okrajnem mestecu na Poljskem februarja 1954.

ponovitev
JUTRI, 22. t. m. ob 17. uri v dvorani na stadionu «Prvi maj».

Prodaja vstopnic v Trž. knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20 ter eno uro pred pričetkom predstave pri blagajni dvorane.

Dvorana ima hladilno napravo

V torek, 24. t.m. ob 20.30 v Škednju

JERZY LUTOWSKI
DEŽURNA SLUŽBA

IZLETI

Prosvetno društvo «S. Skamperle» obvešča vse člane, ki so se vpisali za izlet v Log pod Mangartom in na Predil, da bo odhod v nedeljo, 22. t. m. ob 5.15 izpred svetoivanske cerkve. Prosimo za točnost.

DAROVI IN PRISPEVKI

V spomin Pavla Speharja od Banov daruje žena Bernarda 2 tisoč lir za Dijaško Matico.

RADIO

Sobota, 21. junija 1958.
RADIO TRST A
306,1 m ali 980 Kc-sek.
11,30: Drobiž od vsepovsod in predavanje: «Plamen življenja». 12,10: Za vsakogar nekaj. 12.45: V svetu kulture. 12,55: Album priljubljenih melodij. 13.30: Lahke melodije. 14,45: Pojeta Carla Boni in Gino Latilla. 15.00: Beethoven: Sonata za klavir št. 17 v Des-duru op. 31. 15,20: Priljubljene melodije preteklosti. 15,40: Yvette Horner s svojim ansamblom Musette; 16,00: Radijska univerza: Zgodovina nastanka mest v Italiji: «Mesta v visokem srednjem veku»; 16,15: Zbora Phil Spitalny in Choraliers; 16,35: Kavarniški koncert — igra orkester Pacchiori; 17,00: Kmečka godba Silvo Tamše; 17,20: Plesna čajanka; 18,00: Oddaja za najmlajše: Giuseppe Luongo: «Zgodba o princu Airu», nato Lepe melodije in lepi glasovi; 18,45: Dvorak: Slovanski plesi; 19,00: Trio Los Panchos; 19,15: Sestanek s poslušalkami; 19,30: Pestra glasba; 20,00: Sport. 20,30: Teden v Italiji. 20,45: Vokalni kvintet «Niko Štritof». 21,00: Dramatizirani zgodbi: Arkadij Averčenko: «Sosed pri spanju» in «Živeti hočem!», nato melodije iz filmov in revij. 22,00: Prokofiev: Simfonija št. 6 op. 111. 22,40: Ansambel Gianni Safred. 23,00: Chopinove mazurke. 23,30: Svetovno nogometno prvenstvo — Zadnje vesti; nato Nočni ples.

RADIO TRST
14,30: Kulturne vesti. 19,05: Zbor «San Marco». 19,30: Stari motivi. 21,00: Glasbeni varieté.

RADIO KOPER
Poročila v slov.: 7.00, 7.30, 13,30, 15.00.
Poročila v ital.: 6.30, 12.30, 17.15, 19.15, 22.30.
7,15: Glasba za dobro jutro. 12,00: Glasba po željah. 13,40: Kmetijski nasveti. 13,45: Popevke in ritmi od tu in tam. 14,30: Kulturni obzornik: «Zaprla so se šciska vrata». 14,40: Melodije J. Offenbacha in J. Straussa. 15,10: Zabavna glasba, vmes reklame. 15,20: Veseli mali ansambli. 17,00: Ameriški pevci. 17,25: Glasbeni varieté. 18,10: Znani solisti. 18,35: Pismo iz Rima. 18,45: Plošče. 22,15: Plesna glasba.

SLOVENIJA
327,1 m, 202,1 m, 212,4 m
Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8,00, 10,00, 13,00, 15,00, 17,00, 19,30, 22,00.
8,05: «Mladina poje». 8,25: Igra Zabavni orkester Radia Ljubljane. 8,40: Humoreska tega tedna — Istvan Erkeny: Trinajstorica. 9,00: V svetu opernih melodij. 10,10: 15 minut z «Zadovoljnimi Kranjci». 10,25: Gustav Charpentier: Vtisi iz Italije. 11,00: Poje zbor Slovenske filharmonije. 11,30: Pionirski tednik. 11,45: Orglice v ritmu. 12,00: Igra ansambel Mojmira Sepeta. 12,15: Kmetijski nasveti — Vet. Franc Skušek: Napenjanje govedi. 12,25: Domači napevi izpod zelenega Pohorja. 13,10: Zabavna glasba, vmes obvestila. 13,30: Melodije Johanna Straussa. 14,00: Risto Savin: 4 odlomki iz baleta «Čajna punčka». 14,30: Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15,15: Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame. 16,00: Piknik plošč. 17,10: Slavni pevci in slavni virtuozi. 18,00: Radijski leksikon. 18,15: Igrajo godbe na pihala. 18,45: Okno v svet: Kuba. 19,00: Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame. 20,00: Zabaven sobotni večer. 21,00: Melodije za prijeten konec tedna.

TELEVIZIJA
17,00: Gledališče za otroke. 18,30: Vesti. 18,50: Lekcija francoščine. 19,05: Slavne osebe: Giuseppe Verdi. 19,20: Iz Neaplja: poznate rastline? 19,40: Pesmi po poštnem prevzetju. 20,00: Potovanja TV. 20,15: Vsakokrat po en zvonik: Palestrina. 20,30: Vesti. 20,50: «Carosello». 21,00: «Il Musichiere». 22.00: Televizijska predstava «Il bambino da un soldo». 23,30: Vesti.

KINO

Excelsior. 16.00: «Malik popevke». Jommy Sand, Lilli Gentle.
Fenice. 16.00: «Frimen» (Podzemlje S. Francisca). Humprey, J. Derek.
Nazionale. 16.00: «Modri zločin». Louis Jourdan, Dany Carrel.
Filodrammatico. «Jastrebi železnice». John Payne.
Grattacielo. 16.00: «Družina Trapp», avstrijski film v Eastmancolor.
Supercinema. 16.00: «Zločinec Rock and Rolla». Elvis Presley.
Arcobaleno. 16.30: «Objektiv Burma». E. Flyn.
Astra Roiano. 16,00: «Rojena v marcu». J. Sassard in G. Ferzetti.
Capitol. 16.30: «Kako umoriti bogatega strica». Kate Johnson.
Cristallo. 16,30: «Mož v sivem». G. Peck, J. Jones, F. March.
Alabarda. 16.30: «Prednja postojanka Stukasov». Joachin Hansen.
Aldebaran. 16,00: «Dolga zelena dolina». B. Bennet in Lou Chaney.
Armonia. 18.00: «Wichita». J. M. Crea.
Aurora. 16,30: «Slamnati mož». P. Germi, L. Della Noce.
Garibaldi. 16,00: «Piknik». W. Holden, K. Novak.
Impero. 16.30: «Parižanka». B. Bardot
Ideale. 16,30: «Morski panterji». R. Reagan, A. Franz.
Italia. 16,30: «Moskovska lepotica». J. Paige in F. Astaire.
Moderno. 16.00: «Zdravnik in čarovnik». De Sica, Mastroianni.
S. Marco. Zaprto.
Savona. 16,00: «Dottore a spasso». Dirk Bogarde.
Viale. 16.00: «Kalifornijska zver». Don Megowan, Steven Rith.
Vittorio Veneto. 16.30: «Kruh in sol», Mastroianni, I. Corey.
Belvedere. 16.30: «Pionirji z Aljaske». J. Chandler, A. Baxter.
Massimo. 16,30: «Skrivnost petih prstov». R. Alda, Andrea King. Mladini prepovedano.
Marconi. 16.30: «Soprog». A. Sordi.
Novo Cine. «Raztrgana obleka». J. Chandler.
Odeon 16,00: «Crni šotor». A. Steel.

—«»—

KINA NA PROSTEM

Arena dei fiori. 20.30: «Ljubi me — in ne igraj se». R. Brazzi.
Paradiso. 20.30: «Bitka pri Rio de La Plata».
Ponziana. 20.15: «Kaplar Sam». D. Martin, Jerry Lewis.
Valmaura. 20.15: «Opustošena zemlja». J. Derek.
Arena Diana. 20,30: «Kaplar Sam». D. Martin in J. Lewis.
Ariston. 29,30; «Prošnja za pomilostitev». M. Morgan in R. Vallone.
Garibaldi. 20,15 in 22,00: «Piknik». W. Holden in K. Novak.
Stadio. 20.30: «Tihotapstvo za vzhod».
Marconi. 20.15: «Soprog». A. Sordi.
Roiano. 29,30: «Donavsko dekle». M. Roekk.
Secolo Sv. Ivan. 20,15: «Veliki lov». G. Andre, Fitozzi.

MALI OGLASI

«EMPORIO DELLO SCAMPOLAME», Trst, Ul. Mazzini 40. Nove pošiljke: svile, najlona, rafije, popelina, tiskanega blaga. Prava priložnost, največja ugodnost. Prodaja samo na težo.

Sindikata ne sprejmeta krivičnih diskriminacij

Zaradi nepopustljivosti vodstva so se pogajanja z Acegatom razbila

Vodstvo občinskega podjetja hoče vsiliti uslužbencem svoje pogoje ter zapostaviti tiste, ki bodo na novo sprejeti na delo

Včeraj so se nad dve uri in pol nadaljevala pogajanja med predstavniki uslužbencev Acegata in osrednjih sindikalnih organizacij ter predstavniki podjetja in zveze občinskih podjetij. Ker pa je bilo kazno, da podjetje sploh ne mara nobenega sporazuma ter hoče vsiliti svoje pogoje, so se pogajanja razbila. Zato ne preostaja sedaj drugega, kot da se pogajanja obnove na višji ravni, morda s posredovanjem ministrstva za delo v Rimu.

Že od vsega začetka so predstavniki ravnateljstva odklanjali vsakršno popuščanje in je bilo jasno, da bi se hoteli znebiti tudi sporazuma, sklenjenega v maju, ko so bile pred vrati volitve. Takrat je ravnateljstvo namreč pristalo, da ostanejo pogoji za že zaposleno osebje enaki do konca leta 1959, hkrati pa se je obvezalo, da se bo s sindikati pogajalo o pogojih za uslužbence, ki jih bodo na novo sprejeli v službo. Sedaj pa nočejo o tej zadnji zadevi nič slišati.

Ravnateljstvo je torej namerno razbilo pogajanja, da bi lahko vsililo novim uslužbencem svoje pogoje in tako uvedlo diskriminacijsko ravnanje z delavci. To so predstavniki delavcev tudi odkrito povedali predstavniku zveze občinskih podjetij inž. Urbinatiju ter tudi poudarili, da nimajo nikakega interesa, da se pogajanja razbijejo saj so za uslužbence, sprejete na delo pred 30. aprilom letos zagotovljeni dosedanji mezdni in delovni pogoji.

Včeraj so predstavniki osrednjih sindikatov odpotovali v Rim, danes pa bosta vodstvi obeh sindikatov Acegata razpravljali o zaostritvi položaja. Vsekakor bosta sindikata sprejela svoje sklepe sporazumno z vsedržavnimi sindikati stroke. Osrednja sindikalna vodstva pa bodo posredovala pri ministrstvu za delo in socialno skrbstvo ter pri zvezi občinskih podjetij v Rimu in zahtevala čimprejšnje sklicanje sestanka za pogajanja na višji ravni.

Medtem pa je vodstvo Acegata izdalo izjavo, v kateri pravi, da so njegovi pogoji naslednji:

1. Za osebje, ki je bilo v službi 30. aprila 1958, se aplicira sedanja normativna in mezdna pogodba do 31. decembra 1959.

2. Podjetje je pripravljeno po tem datumu aplicirati za osebje vsedržavno delovno pogodbo stroke s sklenitvijo dopolnilne pogodbe, ki bi izboljšala sedanje pogoje v odnosu do vsedržavne delovne pogodbe.

3. Za osebje sprejeto v službo po 30. aprilu 1958, bodo uveljavili vsedržavno delovno pogodbo stroke.

Ravno v tem pa je nedopustna diskriminacija, ki bi delila delavce v privilegirane in zapostavljene, kar je za delavce in sindikate nesprejemljivo.

Sindikata bosta sklicala tudi skupščine uslužbencev, na katerih jih bosta seznanila z ravnanjem podjetja ter jim sporočila sklepe o nadaljnji akciji, na podlagi pooblastil, ki so jih jima dali uslužbenci z referendumom.

—«»—

Izboljšanje mezd v kartotehnični industriji

17. t. m. so sklenili v Milanu novo kolektivno delovno pogodbo za delavce in delavke kartotehnične industrije ter industrije predelave papirja in kartona. Z novo pogodbo so se plače v kartotehnični industriji zvišale za 5,5 odst. Nadalje se s to pogodbo izboljšajo prejemki vajenk, ki dobe po koncu vajenske dobe 95 odst. plače delavk druge kategorije. Na ta način se je plača za veliko število delavk zvišalo za 11 odst. ter se bo tudi odpravila v veliki večini primerov zloraba, da bi industrijci odpustili delavke, ko dosežejo 20 let starosti. Odslej bodo namreč razlike med plačo delavk izpod 20 let in iznad 20 let znašale samo 5 odst., medtem ko so prej znašale 10 odst., kar je ravno bilo vzrok, da so delodajalci često odpustili delavko, preden je bila stara 20 let. Z novo pogodbo so se tudi izboljšali dopusti. Sedaj bodo znašali dopusti 12 delovnih dni do 6 let službe, 14 dni od 6 do 14 let službe, 16 dni od 14 do 20 let službe in 18 dni po 20 letih službe. Delavcem in delavkam bodo tudi izboljšali odpravnino z vključitvijo 8 odst. obroka 13. plače, česar jim delodajalci doslej niso priznavali. Nadalje jim bodo zvišali od 15 na 20 odst. doklade za nočno delo; izboljšali nekatere tehnične norme itd. Poleg tega se z novo pogodbo združita doslej ločeni pogodbi za delavce kartotehnične industrije in delavce industrije predelave papirja in kartona. Nova pogodba velja od 16. junija in zapade 30. junija 1960.

—«»—

Nesreča delavca

Pri raztovarjanju lesa na openski železniški postaji se je včeraj ponesrečil 27-letni Jurij Babič iz Ul. Valmaura 2. Tram, ki mu je padel iz rok, ga je udaril in mu poškodoval levo nogo, zaradi česar so ga odpeljali na I. kirurški oddelek in se bo moral zdraviti dva tedna.

Iz sodnih dvoran

Štiri mesece in pol zapora ženski ki je oddajala sobo za hotništvo

Za krajo suknjiča bo sedel 20 dni - Odložitev prizivne razprave o sramotitvi naroda

Na sodišču se je morala včeraj zagovarjati 69-letna Giovanna B. iz Ul. Udine, ki je bila obtožena, da je oddajala v najem sobe brez potrebnega dovoljenja za hotništvo. Sodišče jo je obsodilo na 4 mesece in 15 dni zapora ter na 20.000 lir globe.

Agenti nravstvene policije so po zaupni prijavi 19. avgusta lani nenadoma prišli v stanovanje omenjene ženske ter dobili tam tri hotnice z dvema mornarjema. Ena je bila spolno bolna in je stalno bivala pri omenjeni ženski, drugi dve pa sta prihajali le, ko se jima je nudila ugodna priložnost. Omeniti je treba, da je stanovanje obstajalo le iz ene sobe. Za prenočevanje so tri «prijateljice», oziroma njihova «prijatelja» plačala 2.000 lir, ki pa jima jih je takoj vrnila, ko je zagledala policijo.

* * *

Pred istim sodiščem sta se morala zagovarjati včeraj 42-letni Vittorio Riosa iz Ul. Gozzi 5 in 38-letni Remigio Crebel iz Ul. Madonna del Mare 15. Riosa je bil obtožen, da je 19. maja lani ukradel v gostilni na Trgu Carlo Alberto 7 suknjič lastnika Marcella Morella; Crebel pa, da je ta ukradeni suknjič kupil. Morellova žena je tistega dne zapazila, da je zmanjkal suknjič njenega moža in je takoj osumila Riosa ter zahtevala, naj suknjič vrne. Riosa je obljubil, da ga bo prinesel, toda od tedaj ni bilo več ne duha ne sluha o njem. Na včerajšnji razpravi je dejal, da je pomotoma vzel suknjič, sodišče pa ga je obsodilo na 20 dni zapora in 3000 lir globe, Crebla pa na 2000 lir globe.

Tretja razprava na sodišču pa bo zanimala prav gotovo vse šoferje, ker so razpravljali o zadevi, ki se dogaja lastnikom motornih vozil. Tako se je zgodilo 7. januarja lani 28-letnemu Francescu D'Angelu iz Ul. F. Severo 71. D'Angelo je bil tistega dne zvečer v Križu pa so ga ustavili agenti prometne policije in zahtevali, naj plača globo, češ da mu ne sveti sprednja leva močnejša luč na avtomobilu. D'Angelo je verjetno ugovarjal, zato so mu 22. februarja poslali domov dekret, da mora plačati 20.000 lir globe. Toda spet se je uprl in zahteval, naj o zadevi razpravljajo na javni razpravi na sodišču. In tako se je tudi zgodilo. Sodišče pa ga je oprostilo, ker dejanje ni kaznivo.

* * *

Kakor smo že poročali, bi moral biti danes na prizivnem porotnem sodišču proces proti 37-letnemu Radovanu Tomšiču zaradi sramotitve italijanskega naroda, zaradi česar je bil Tomšič obsojen 27. junija 1956 v Benetkah na 9 mesecev zapora. Toda razpravo so odložili na prihodnji torek.

V torek bo na porotnem sodišču zadnja razprava poletnega zasedanja, ker so že odložili razpravo o prizivu 36-letnega Guerrina Fercoviča in 32-letnega Aristida Ongara.

—«»—

PROCES O VOHUNSTVU

Obtoženci obsojeni na 6 let in 6 mesecev

Sinoči se je na porotnem sodišču zaključil proces proti Ferrucciu Dominisu, Ivanu Cotiču in Marjanu Cetinu (odsotnem), ki so bili obtoženi vojaškega vohunstva ter kraje in uporabe vojaških žigov.

Sodišče je spremenilo prvo obtožbo v vohunstvo vesti, katerih širitev je prepovedana, in je obsodilo vsakega obtoženca na 6 let in 6 mesecev zapora ter 15.000 lir globe in prepoved dostopa v javne službe za 5 let; za Ivana Cotiča in Marjana Cetina, ki sta tuja državljana, pa je odredilo izgon iz države, seveda po prestani kazni.

Obtožence so zagovarjali odvetniki Sardos, Baša, Kezich in Vallastro.

OD VČERAJ DO DANES

RAZNA OBVESTILA

Tržaški filatelistični klub «L. Košir». Jutri, 22. t. m. bo redni sestanek v prostorih kluba v Ul. Roma 15-II od 10. do 12. ure.

VSEM CLANOM KULTURNEGA SKLADA

Občni zbor, ki je napovedan za ponedeljek 23. t. m., se ne bo vršil ta dan, ampak en dan kasneje, to je v torek 24. t. m. ob isti uri. Ta mala sprememba je potrebna, ker je nekaj odbornikov nepričakovano zadržanih. Vsekakor priporočamo članom številno udeležbo.
ODBOR

OBČNI ZBOR GLASBENE MATICE

Glasbena Matica v Trstu bo imela svoj redni občni zbor 4. julija 1958 ob 20. uri v mali dvorani v Ul. R. Manna 29-II. Občni zbor bo sklepčen ob vsakem številu prisotnih članov ob 20.30.

—«»—

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 20. junija 1958 se je rodilo v Trstu 6 otrok, umrlo je 12 oseb, porok je bilo 8.

Poročili so se: tehnični uradnik Mario Tremul in uradnica Gioia Doratti, zidar Danilo Martini in gospodinja Olivetta Martinis, stavec Mario Canciani in gospodinja Riccardina Scarcelli, penzionist Romeo Battistel in gospodinja Aurora Maria Icchio, mehanik Luciano Renner in gospodinja Valnea Rossi, težak Raimondo Urgu in delavka Carmela Pistan, uradnik Rodolfo Pick in gospodinja Fulvia Cioccolanti, uradnik Ottone Auter in delavka Natalia Tremul.

Umrli so: 74-letni Giuseppe Juric, 83-letna Caterina Vascotto vd. Vardabasso, 57-letna Irene Tscheru vd. Caldi, 32-letna Liliana Scherbi por. Filaferro, 58-letni Antonio Costa, 65-letni Matteo Prudente, 86-letni Antonio Sossi, 78-letna Adalgisa Milla vd. Bradaschia, 82-letna Maria Prasel vd. Stocca, 78-letna Maria Jernejčič vd. Zalar, 79-letna Vittoria Rinaldo, 49-letna Lidia Dal Cero por. Bacin.

—«»—

NOCNA SLUZBA LEKARN

Dr. Codermatz, Ul. Tor San Piero 2; De Colle, Ul. P. Revoltella 42; Depangher, Ul. San Giusto 1; Alla Madonna del Mare, Largo Piave 2; Zanetti - Testa d'oro, Ul. Mazzini 43.

—«»—

Valute

	Milan	Rim
Zlati funt	5850.—	6050.—
Marengo	4750.—	4950.—
Dolar	622.—	626.—
Frank franc.	135.—	138.—
Frank švicar.	144.—	146.—
Sterling	1720.—	1780.—
Dinar	82.—	83.—
Šiling	23.75	24.25
Zlato	707.—	709.—
Zah. n. marka	147.50	149.—

Prometni nesreči

Pridržana prognoza za avtomobilista iz Gorice

Mlad kolesar se bo moral zdraviti 40 dni za posledicami padca

Iz neznanih vzrokov se je včeraj popoldne 43-letni Antonio Perentin iz Gorice zaletel z avtom pri Štivanu ob steno prav pod spomenikom «toskanskim volkovom». Ranil in pobil se je po čelu, verjetno si je prebil lobanjo, ranil si je jezik in dobil pretres možgan. Z rešilnim avtom so ga odpeljali v tržaško bolnišnico, kjer so ga sprejeli s pridržano prognozo na I. kirurški oddelek.

* * *

Ne samo vespe, tudi navadni bicikli so včasih nevarni in spravijo človeka v bolnišnico. Včeraj popoldne se je 16-letni Ezio Ercolani iz Ul. Molin a Vento 111 peljal s kolesom proti mestu, pa mu je nenadoma počila guma na sprednjem kolesu. Dečko je zletel na tla in se pobil in ranil v čelo ter se opraskal po kolenu in desni rami, verjetno pa si je tudi zlomil medenico. Sprejeli so ga na ortopedski oddelek, kjer se bo moral zdraviti 8 ali pa 40 dni.

—«»—

Nepošten trgovski pomočnik

Že večkrat je 41-letni Fabiano Stefani, ki ima trgovino jestvin v Ul. Milano 17, zapazil, da mu nekdo krade denar, in sicer bankovce po 5.000 in 10.000 lir iz blagajne V trgovini delajo štirje nameščenci. Na koga naj pade sum? Stefani je nastavil past. Zvečer je pustil nekaj bankovcev in jih zaznamoval s tekočimi številkami. Naslednjega dne je za hip odšel iz trgovine in ko se je vrnil, je zapazil, da je nekdo brskal po blagajni. Obenem pa je ugotovil, da je zmanjkal bankovec od 5.000 lir. Jasno je bilo, kdo ga je vzel, ker je bil takrat v službi 18-letni D. O. Stefani je zahteval naj mu bankovec vrne, obenem pa je poklical policijo, kateri je osumljenec priznal, da je v več obrokih odnesel skupno 30.000 lir za svoje nujne potrebe. Zdaj premišljuje za rešetkami in se bo moral zagovarjati na sodišču.

—«»—

Pravočasno so jih rešili

Sinoči ob 20.40 je čuvaj na devinskem gradu obvestil poveljstvo policije, da je slišal z morja klice na pomoč. Takoj je poveljstvo policije poslalo motorni čoln, ki je zapazil čolnič, na katerem so bile tri osebe, in sicer 40-letni Giovanni Boscarol iz San Pier d'Isonzo, 31-letni Giordano Pinzan iz Tržiča ter 28-letni Renzo Butignon iz Staranzana. Trije prijatelji pa so takoj povedali policajem, da se je četrti njihov prijatelj hotel rešiti s plavanjem.

Zaradi nenadnega sunka vetra se je namreč čoln prevrnil in je bila nevarnost, da bodo vsi štirje utonili. Nemudoma je motorni čoln policije krenil proti obali, da bi rešil še četrtega ponesrečenca, toda zaradi skalovja se ni mogel približati. Tedaj se je nemudoma vrnil v Devin, od koder je pohitel ribiški čoln in rešil 33-letnega Silvana Valentinuzzija iz Tržiča. Tako so bili rešeni vsi štirje izletniki, ki so se hoteli vrniti s svojim čolnom iz Sesljana v Tržič. Valentinuzzija in Pinzana so odpeljali v tržaško glavno bolnišnico, kjer so ju sprejeli na opazovalni oddelek. Valentinuzzi se je namreč ranil po nogah in opraskal po rokah. Pinzan pa se je opraskal po prsnem košu in nekoliko ranil po nogah. Ozdravela bosta v dobrem tednu.

S. A. T.

AVTOBUSNE PROGE

Trst - Sežana - Ljubljana: vsak dan iz Trsta ob 7.30 — z Opčin ob 7,50.

Trst - Sežana: petek in sobota ob 7.00 in 15.30 — z Opčin ob 7.30 in 15.50;
— iz Sežane ob 9.30 in 18.30.

Iz Trsta: k Banom - v Sesljan - Tržič: vsak dan ob 11.00;
— iz Tržiča: ob 12.20;

— **k Banom - v Sesljan** ob delavnikih: 8.40, 13.25, 17.15, 18.30;
— ob praznikih: 14.30, 16.30;

— **k Banom** ob delavnikih: 5.50, 7.25, 8.40, 13.25, 18.30, 19.50;
— ob praznikih: 7.00, 8.10, 9.40, 20.10.

Z Opčin v Sesljan (kopališče) ob delavnikih: 9.20, 10.35, 14.05, 19.10;
— ob praznikih: 9.20, 10.40, 12.15, 14.20, 15.35, 17.25, 18.35.

Iz Bazovice - Trebč Padrič v Sesljan (kopališče) ob praznikih: 9.00, 14.00, 17.05.

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE razstavlja knjige na
Tržaškem velesejmu

Ob tej priliki priporočamo knjige, ki so primerne tudi za darila ob vsaki priliki:

„Pisma obsojenih na smrt"
(Uredil *Franček Saje*) din 1.000.—

GRABRIJAN:
„Arhitektura Bosne" pl. 4.500.—

RADIVOJ MIKUŽ:
„La correspondance française" pl. 375.—

Zahtevajte prospekte in naročajte knjige pri
DRŽAVNI ZALOŽBI SLOVENIJE, LJUBLJANA, TITOVA 25

Pokrajinski ENAL v Trstu predstavlja na MONTEBELLU — Vhod poleg velesejma — DANES 21. JUNIJA 2 PREDSTAVI, OB 16.15 IN OB 21.15 URI

NACIONALNI CIRKUS ORFEI

250 oseb — Artisti vseh narodnosti — 300 eksotičnih živali — NAJVECJI ZOOLOSKI VRT, KI POTUJE PO EVROPI
DVIGNJENA ARENA IN ODER

ORLANDO ORFEI, slavni krotilec s svojo skupino levinj iz Senegala bo prikazal senzacionalno točko: DIVJE HIJENE v «koridi zveri»

DVE PREDSTAVI NA DAN: ob 16.15 in 21.15
Slavni plesoči razsvetljeni vodometi Radio City iz New Yorka — 200.000 litrov vode v muzikalnem taktu
OGLED ZOOJA od 10. do 23. ure

Prevoz s filobusi po predstavi — Rezerviranje: tel. cirkusa 55-813 in centralne blagajne tel. 36-372

PRED NOVO PREMIERO SNG

J. Lutowski: «Dežurna služba»

Vsako srečanje z «Vzhodom» je vznemirljivo. Vseeno, ali zajame tako srečanje gospodarsko dejavnost ali kulturno ali celo politično. Zato so poskrbeli na obeh straneh. Postavili so trdne bariere že tedaj, ko se v svetovni besedni zaklad še ni uvrstil pojem «železne zavese». Iz naturne potrebe po kulturni izmenjavi med narodi so politične razmere zadnjih desetletij skonstruirale politični obred. Zato, da bi človeštvo moglo prisluhniti odličnemu pevcu, občudovati poezijo ritma mlade plesalke, se poglabljati v svet barvnih odtenkov, zato so potrebni uradno prirezani pergamenti s pečati, podpisi in pobliskavanjem fotoreporterjev... Kakšen čudež, ko je pred leti odpeljal s pariške postaje posebni vlak s Francosko komedijo v Moskvo, kakšen čudež so pripravile sovjetske balerine v Londonu in Benetkah! Škoda le, da se kulturno-umetniški rezultati takih srečanj arhivirajo v bilancah zunanje-političnih prodorov. Škoda. Saj je zaradi takega vrednotenja razumljiva skromnost in malone anonimnost kulturnega sodelovanja. Samo take razmere so lahko rodile «senzacijo» okoli Pasternaka in potisnile Brechta v naročje «zapadne» klientele. Zato je do nedavna bila Hellmanova edini ameriški dramatik, igran na Sovjetskem in je šele proces proti Arthurju Millerju uvrstil tudi tega dramatika v moskovski repertoar. Tako je «dekadentni» Zapad leta in leta reprezentiral le častitljivi Shakespeare s krvavimi tragedijami. In na «drugi» strani? Evropski dramaturg je stal pred dilemo: ali Cehov, ali Simonov? Večina se je odločala za Cehova. Za Ostrovskega in Dostojevskega. Marsikdo v prvih povojnih letih tudi za Konstantina Simonova. Med njimi, v dobri veri, tudi mi in, na primer, Piccolo v Milanu. Kdor razmišlja o tej dobi, se mora pač z grenkobo vprašati, kdo je doživel večje razočaranje. Ali mi, ali sam Simonov, ki vendar ni uspel «Ruskega vprašanja» zaključiti z uradnim sporočilom na zadnji strani «New-York Timesa», da je ameriška vlada na tajnem procesu usmrtila Mr. Smitha, ker je v Ameriki razširjal vesti, da Sovjetska zveza noče vojne...?!

E PUR SI MUOVE! Karkoli in kdorkoli je že sprožil «odjugo», proces je v razvoju, in naj ga njegovi uradni avtorji vnovič preganjajo s katorgo in vislicami, ves svet je v zadnjih dveh letih le spoznal resnične odnose sil znotraj mračnega carstva Stalinovega. V literaturi in filmu, v dramatiki in publicistiki, je kisik svobodnejšega izražanja oživil nove avtorje in umetniške delavce. Med njimi tudi Jerzy Lutovskega.

Edina osebna legitimacija našega avtorja je njegova drama «Dežurna služba». Lahko bi po pameti modrovali, da je to diskusijska, politična drama, drama dveh nazorov. Vendar je preprosteje. «Dežurna služba» je iskrena in intimna, čeprav strastna izpoved avtorja, ki je z odprtimi očmi in srcem opazoval probleme človeka v novi družbi, v novem razmerju sil, ki jih je na Poljskem sprožil socialistični družbeni red. Res ni važno, ali se je primer, ki ga obravnava dramsko delo, v resnici kje realno dogodil, dramsko vnetljivost je v vprašanju: kaj bi bilo, če bi bilo? Kajti ljudje iz naše drame so živi, polnokrvni. Vsak s svojim intimnim pogledom na življenje in naloge v njem, vsak z zavestjo velike odgovornosti v družbi, do družbe in sebe. Akterji te drame so navadni zemljani, ki jim je družba naložila odgovornosti, ki presegajo le sebično skrb za lastno udobje. Ali bodo kos problemu, ki nenadno stopi prednje?

Mlad zdravnik Osinski je takoj po osvoboditvi pomagal «bandam», to je ostankom medvojnega meščanskega osvobodilnega gibanja (Armia krajowa), ki je izkrvavela ob znamenitem varšavskem uporu in je bila orientirana na zapadno antihitlerjevsko koalicijo. (Za boljše razumevanje naj bo pojasnjeno, da se je partizansko gibanje v sklopu sovjetskih sil nazivalo Armia ludowa). Osinski jim je nudil zdravniško pomoč, zato je bil obsojen in je kazen tudi prestal. Vrnil se je v normalno življenje in pogumno premagoval nezaupanje, ki ga je, kljub prestani kazni, še vedno obdajalo. Preteklost je samo še v nezaupljivih pogledih, v njem pa je vsak dan večja vera v novo življenje. V majhnem gnezdecu, v bolnišnici daleč od Varšave, premaguje zadnje ostanke krize, ki tli bolj v njegovi okolici, kot v njem samem. Vrtinec protislovij nastane nenadoma, ko bi moral operirati visokega državnega in partijskega predstavnika, ki je po službeni dolžnosti zašel v provinco. Pred varnostno službo UB je Osinski le popisan kartotečni list, kjer je mrzlo registriran njegov prestopek. Ali mu lahko zaupajo operacijo? Zaupajmo, svetuje sekretar partijskega komiteja, ker je v Osinskem spoznal plemenite človeške vrednote. Toda... V tem spopadu dveh gledanj: hladnega, računskega vrednotenja na eni strani in toplega, razumnega zaupanja v človeka in živo moč ideje na drugi, je Osinski prepuščen pretresljivi odločitvi...

Lutowski je nepristranski. Strastno ga zanima le resnica. Namesto sumljivih tez, je razpostavil žive ljudi v nenavadno, toda logično situacijo. Nobene skrivalnice, nobene dvoumnosti. Za zidom umira človek. Prosim, tovariši, odločite!

Delo je bilo uprizorjeno še pred varšavskim oktobrom 1956. Na premieri v Varšavi je izšel program s fotografijami in — dokaznim materialom: izvlečki iz kazenskega zakonika, odlomki iz VKP-b in citati Lenina. Ali za primer, da podprejo resnico, ki utripa iz dela? Zadnja beseda v drami je: Operiramo! Na to pade zastor. Na Poljskem je bila to prva beseda v procesu preroditve. Zastor je dvignjen...

Zz

—«»—

Radarska kuhinjska peč

Radarske naprave oddajajo iz magnetronskega generatorja centimetrske radijske valove. Magnetroni so posebne elektronke za prav kratke valove.

Zadnja leta so začeli uporabljati to napravo tudi v kuhinji. V vrsti dežel so izdelali peči, ki segrevajo hrano z valovi magnetronskega generatorja. Poskusi so pokazali, da lahko spečemo hlebec kruha v šestih, dva kilograma mesa pa v 30 minutah. Stene peči in posode ostanejo pri tem hladne, zato uporabljajo stekleno, porcelanasto, kovinsko in celo papirnato posodo. Torte in drugo pecivo lahko pripravijo na papirnati servieti.

Prizor iz «Dežurne službe» Jiry Lutowskega

ŠE VEDNO VELJA MUČEN PRIPEV: SUŠA

Kaj bomo posejali po žitu da bo vsaj kaj za v jasli

Pred dnevi smo nekje zabeležili, da se letos obeta vročina, ki je že desetletja nismo doživeli. Baje gre za ciklus 39 let, ki se ponavlja in ki nam prinaša temperature, ki se bližajo 40 stopinjam v senci. Na srečo smo prav tam mogli prebrati tudi to, da bodo valom vročine sledili vali vlažnega zraka in dežja. To pomeni, da kljub toliksni vročini ne bo ustrezno odgovarjajoče suše. Seveda so to napovedi, ki lahko veljajo, ki pa lahko tudi zatajijo in mi se moramo ravnati po dejanskem stanju. Če pogledamo na njive, polja in vinograde, moramo, žal, ugotoviti, da je letošnja suša opravila svoje. In v kolikor ne bo v skorajšnjem času dežja, in to pravega dežja in ne le plohe, bo kmet kaj slabo žel in spravljal.

Za žito ni več pomoči, pač pa moramo gledati, da ga pravočasno požanjemo, da se nam še tisto malo zrnja, ki ga je, ne osuje. Pri tem je vredno poudariti, kar smo že velikokrat ponovili: kdor je s plugom segel globlje, kdor je šel čez 30 cm v zemljo, mu suša ni prizadejala toliko zla kot tistemu, ki je «po starem» zemljo le obrnil ali kot ponekod pravijo počrnil. Velja torej, da je treba tudi za žito njivo dobro preorati. Če smo že ali če bomo v kratkem žito poželi, moramo takoj misliti, kaj bomo v isto zemljo dali. Letos je bila košnja zelo slaba, ponekod so nakosili kvečjemu 50 odst. normalne košnje. Govedo v hlevu pa suše ne prizna. Zato izkoristimo po žitu prazno njivo, jo preorjemo in posejmo koruzo za krmo. To lahko pokladamo še zeleno, lahko jo siliramo, lahko jo pa tudi posušimo za zimo. Tudi za krmno koruzo je treba globoko orati in pognojiti. Najboljši bi bil seveda hlevski gnoj, če pa tega ni ali ga ni dovolj, si pomagamo z umetnim gnojilom, vsekakor naj bo to taka mešanica umetnega gnojila da bo ustrezala kulturi.

Ko smo tako opravili z žitom, poglejmo kako je z drugimi kulturami. Tudi krompir se komaj še drži. V globoko preoranih njivah je še kar dober, v slabih terenih pa že odpoveduje in to kljub temu, da je krompir kultura, ki ne ljubi preveč vlage. Da bi zadeva bila še težja, nam iz skoraj iz vseh koncev našega področja prihajajo vesti o velikem številu koloradskega hrošča, ki uničuje, kar je preostalo. Ko ne bo več krompirišča, oziroma ko bo to dozorevalo, se bo koloradski hrošč lotil paradižnikovih sadik. Ob tem bi menda bilo odveč ponovno poudarjati, da je kmetova dolžnost krompirišča pogosto pregledati in sproti uničevati vsako zalego koloradskega hrošča. Za uničevanje velikih hroščev je proces enostaven: Zmastimo ga ali kakorkoli ubijemo. Za legla jajčec pa je stvar nekoliko težja, ker jih moramo iskati pod krompirjevim listjem. Ker legla pri pregledovanju pogosto spregledamo, je najbolje, če si pomagamo s škropljenjem krompirišč z raznimi kemičnimi sredstvi, ki jih je na pretek. S tem ne bomo reševali le tisto malo krompirja, ki ga je dala letošnja letina, pač pa tudi prihodnje letine.

Koruza je še mlada. Suša ji sicer veliko škoduje, vendar bi se znala kaj kmalu popraviti, če bi jo dež pošteno zalil. Če imamo manjšo njivo koruze, bi prav gotovo ne bilo odveč, če bi koruzi pomagali z zalivanjem, seveda v kolikor nam razmere dopuščajo. Pomagati bi ji namreč morali do prvega dežja.

Na koncu se bomo nekoliko dalj ustavili v vinogradu. Trta je kot večletna kultura še najbolj odporna proti suši. To je razumljivo. Posebno starejše trte, ki imajo že globoko razpredene korenike in korenine, se kljub suši še odlično drže. Za mlajše trte ne moremo reči istega. Za vse trte pa letos velja, da so močno obložene, razen na višjem Krasu, kjer so se nekoliko osule.

Tudi za trte bi bil torej potreben dež. Jagode se začenjajo debeliti in če ne bo dežja, se bodo grozdi kaj slabo razvijali.

Prej smo omenili, da se je ponekod grozdje osulo. Vzrok tega osipanja je v cvetnih organih, oziroma v tem, da se plodnice v času cvetenja niso oplodile in zaradi tega ni grozd mogel nastaviti jagod. To je zelo važna zadeva in ker ne velja le za letošnjo letino, se bomo ob njej ustavili dalj časa. Če v času cvetenja dežuje ali če je hladno, se oplodi manj cvetov. Posebno so za to občutljive žlahtne sorte trt, kot na pr. burgundec, silvanec, muškat in šipon. Če je torej v času cvetenja vreme neugodno, imajo grozdi le redke jagode ali pa ostane del jagod drobnih. To je en vzrok. Ni pa edini. Dokazano je, da tiči vzrok za osipavanje cvetja tudi v pomanjkanju fosforne kisline v zemlji. Ni treba še enkrat poudarjati, da je naša zemlja, kar se fosforne kisline tiče zelo revna, ker so rude, iz katerih je zemlja nastala, s fosforom siromašne. Naš gnoj pa ga vsebuje razmeroma malo. Vse to vpliva na rast in plod. Če trta v času cvetenja nima dovolj fosfora, se cvetje osuje. Tretji vzrok pa je slaba «prehrana» trte. Slabo hranjen cvet se ob slabem vremenu osuje. Hranilne snovi teže pronicajo v mladike in liste in tudi cvetove in cvetovi, ki ostanejo brez hrane, porjavijo in se ne oplodijo.

Kot vidimo, oploditev cvetov ni odvisna le od vremena, ampak tudi od načina obdelovanja. Prvi vzrok — deževno in hladno vreme — od nas ni odvisen. V drugih dveh primerih pa si pomagajmo z gnojenjem.

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3 do 20. 4.) Samota in razmišljanje vam bosta dali ključ, zakaj vam neke stvari ne gredo tako, ko pričakujete.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Sreča je na vaši strani. Dopoldne kaka novost. Vaša osebnost bo proti večeru prevladovala.

DVOJČKI (od 21 5. do 22. 6.) Popoldne veselje. Vaša zamisel bo zmagala in tudi mnenje o vas se bo spremenilo. Seveda na dobro, ali na boljše.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Neka uvaževanja vredna oseba vas bo začela ceniti. Imate tudi neko zamisel, ki jo uveljavite takoj, da ne izgubite priložnosti.

LEV (od 23. 7. do 22 8.) Zberite svoje izkunje, povežite jih z izkušnjami drugih in bodite nagli, ker čas tudi za vas beži.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Ne odganjajte stran sreče, ki se vam danes ponuja. Ljubavno srečanje, ki bo uspešno in polno zadoščenja.

TEHTNICA (od 23 9. do 23. 10.) Hazardne igre bi bile priporočljive. Ker pa nanje niste navajeni, se jih ne lotevajte, kajti sreča bi bila kratka.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Danes se smete lotiti tudi najtežjih zadev, ker so vam zvezde naklonjene.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Bodite popustljivi nasproti prijatelju, ki vam bo pomagal izpeljati zelo delikaten problem.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Danes boste srečni in zadovoljni edinole v čustvenih zadevah. Ne odpravljajte se na pot.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Velika novost. Prepustite se optimizmu, ker vam bo delo dalo vse zadoščenje, ki ga od življenja pričakujete.

RIBE (od 20. 2 do 20. 3.) V splošnem dober dan. Potovanje priporočljivo tudi za daljšo dobo. Na poti boste srečali temnolaso prijetno.

STARE IZKUŠNJE, KI JIH POTRJUJE ZNANOST

Zračni pritisk - važen element zdravja in delovne sposobnosti

Ker vremena ne moremo sami ustvarjati, ne preostane drugega, kot se naučiti z njim «v prijateljstvu živeti»

Razne domače živali, na pr. konji, krave, psi in mačke kažejo ob menjavanju vremena v svojem obnašanju velike spremembe. Ko se bliža nevihta bo vsak kmet lahko opazil, da je živina v hlevu ali na dvorišču nemirna in razdražena. Po navadi zelo miren in ubogljiv konj bo ob takem vremenu postal nenavadno občutljiv, včasih celo nevaren. Toda vreme ne vpliva le na žival, ampak tudi na človeka.

Zakaj so mnogi ljudje občutljivi za vremenske spremembe? To lahko prikažemo z enostavnim poizkusom. V posodo, v kateri je nekaj vode, damo tesno stisnjeno gobo in izpuščena goba vodo iz posode «popije». Ko gobo ponovno stisnemo, se voda iz nje izcedi.

Enostavno, kaj ne? In ta enostaven proces se poraja tudi v tkivu mnogih ljudi, ko ob pripravljanju nevihte zračni tlak pada, ko se vreme popravlja ponovno raste. Ko zračni tlak pada človeško telo vpija vodo. Ob tem telo nekako oteče in obseg noge na primer se v 24 urah lahko poveča za 2 do 3 cm. Pri posameznih ljudeh se takšna teža poveča celo za 2 do 3 kg. Kako to? V času visokega pritiska človek pije mnogo vode in iz prebavnega trakta tkivo zajema neverjetno velike količine tekočine.

Vse to nujno vpliva na človeka. Človek se čuti bolj težkega, nekako otečenega ali zabuhlega. Posebno se to odraža v možganskem tkivu, kjer je prostor omejen z lobanjo. Vsaka taka, da jo tako imenujemo, otečenost, vpliva na krvni obtok. Krvni obtok namreč postaja težji, počasnejši. Zaradi tega je ob nizkem pritisku sposobnost za razmišljanje dokaj manjša. Človek čuti nekakšno moro, malodušje in razdražljivost.

Prof. A. Mills, ki je to dolgo let proučeval, pravi, da to tako močno vpliva na človeka, da je vreme z nizkim pritiskom značilno za samomore. Posebno pri ljudeh, ki so tudi sicer bolj občutljivi. V takih dneh so tudi glavoboli zelo pogosti in tudi ni redek primer, da občutljivejši ljudje v takih dneh padejo v nezavest.

Pa še nekaj: Vreme z nizkim pritiskom je kot nalašč za epidemične prehlade, za gripe, za vnetja v grlu in pljučih in druge podobne bolezni. Temu so neposreden povod dež, veter in hladen zrak. Vzrok pa se vsaj delno pripisuje zmanjšanju vitalnosti posameznih organov, ki nastane zaradi padca pritiska. Podoben mehanizem bi mogli vzeti v poštev tudi kot vzrok za pogostejše pojave vnetja slepega črevesa. Tudi ljudje, ki bolehajo za čirom na želodcu, imajo ob takem vremenu večje težave kot sicer.

Da so revmatični ljudje na vremenske spremembe še posebno občutljivi, ni nič novega, saj pravijo, da je revmatičar nekak živi barometer. Ni redko, da revmatičar bolje in točneje ugane vreme kot najboljši vremenski strokovnjak.

Iz vsega tega bi mogli sklepati, da so velike in pogoste vremenske spremembe za zdravje nevarne. Pogoste nevihte, velike spremembe posebno v hladnem letnem času, predstavljajo pravo nevarnost za zdravje Hladno vreme na pr. spodbuja večjo fizično dejavnost, ki nujno obremenjuje organizem. Od vseh štirih letnih časov je, kar se zdravja tiče, pomlad najbolj nevarna, in to vprav zaradi pogostih barometrskih sprememb. Najbolj zdravo pa je poletje, toda tedaj, če je pritisk razmeroma stalen.

Ko pa se pritisk dvigne, ko slabo vreme preneha, se v organizmu ves tisti proces, ki smo ga opisali v začetku, ponovi, toda v obratnem smislu. Krvni obtok postane normalnejši, v možgane doteka večja količina krvi, «misel» postaja lažja in bolj harmonična.

Če smo prej rekli, da vreme vpliva na človeka, pam znanost to temeljito dokazuje. Človek sicer ne more vplivati na vreme, more se pa naučiti z njim kolikor toliko harmonično živeti. Ljudje so že zdavnaj spoznali važnost klime in vremenskih sprememb. Ze spoznanje, da more vreme biti eden izmed činiteljev naše nervoze in da nas more skupno z drugimi komponentami privesti do viška duševne reakcije, nam je lahko koristno. Svojemu lastnemu, ali nerazpoloženju nekoga drugega smemo pogosto pripisati krivdo vremenskim spremembam in prepričani moremo biti, da bomo v večini primerov zadeli. Mnogokrat opažamo že pri otrocih, da so nenavadno razdražljivi, prepirljivi in tudi v šoli nemirni, včasih se starši ali učitelji dobesedno ne morejo načuditi, da so otroci nenavadno «dobri».

Če bi ob takih priložnostih opazovali vreme, bi videli, da ima pri tem veliko besede vreme. Ko človek opazi, da je iz vremenskih razlogov nerazpoložen in za kako delo nesposoben, naj se ob takih priložnostih — seveda če mu je mogoče — loti lažjega dela, težje pa prepusti boljšim vremenskim razmeram.

Za daljšo dobo je to razumljivo, toda ali more biti občutna razlika v tem tudi v enem samem dnevu? Seveda, in še kolikšna. Že v teku enega dne se posledice zračnega pritiska lahko močno spremenijo. Sonce vpliva na atmosfero podobno kot vpliva Luna na oceane. Ta vpliv ima dva viška: okoli dveh popoldne in nekaj po polnoči. Najboljši čas za delo so dopoldanske ure, ko se nalahno povišani pritisk pridruži poživljajočemu vplivu nočnega počitka.

Če hočemo ohraniti mirnost, razpoloženje in stalno delovno vnemo se moramo sprijazniti z dejstvom, da je vreme in zračni pritisk nujen sestavni del našega življenja.

Za konec bomo prikazali še vpliv vetra, temperature in vlage. Temperatura in vlaga sta važna elementa za spremembo vremena. Ko temperatura in vlaga naraščata, telo teže oddaja toploto. Ko temperatura in vlaga padata, prenaglo ohlajevanje telesa lahko prinese prehlad. Vsako človeško telo se osvobaja toplote, ki nastaja ob izgorevanju hrane v telesu. Toda med enim človekom in drugim so precejšnje razlike. V nekem prostoru na pr. je nekomu pretoplo, drugemu prehladno. Nagle vremenske spremembe, nagle spremembe temperature in vlage vplivajo na človeka tako, da njihov padec nekoga poživlja k večji dejavnosti, pri drugem pa to dejavnost zmanjšuje. Temu vplivu se lahko izognemo, tako da se primerno oblečemo in s tem vzdržimo kontrolo nad vplivom okolja na naš organizem.

Zaključne šolske prireditve na slovenskih osnovnih šolah: Zgoraj: šolarji iz Peska so uprizorili igro «Cilka in njena punčka», šolarji iz Bazovice pa so nastopili s svojim mešanim pevskim zborom.

TRAGIČNO ŽIVLJENJE LIDIJE DE LIPSKY

Prva plesalka iz «Folies Bergère»

z vojnim križcem odlikovani podporočnik

Kdo bi mogel misliti, da se v osebi prve plesalke *«Folies Bergère»*, Lidije Lova, ki je zelo uspešno nadomestila svojo predhodnico Yvonne Menard, ker je le-ta v trenutku obupa skušala 1. maja napraviti samomor, skriva podporočnik francoskih oboroženih sil v času odpora proti nacističnemu okupatorju in da je zaradi svojega herojskega zadržanja bila 5. junija 1950 odlikovana z vojnim križem z bronasto zvezdo. Vse to se je zvedelo šele pred nedavnim, kljub temu da Lidija nastopa v tem slovitem teatru že dobrih osem let.

Lidija Lova (njen pravi priimek pa je De Lipsky) se je rodila na Poljskem, toda njeni starši, prav tako Poljaki, so se bili izselili v Francijo. Vsako leto so hodili na počitnice v svojo domovino. Leta 1939 je njena mati šla tja sama in se ni več vrnila: Nemci so jo ustrelili pod obtožbo vohunstva.

Tedaj je imela Lidija 16 let in je obiskovala tečaj klasičnega plesa. Njen oče je sodeloval z gibanjem odpora. Njegova naloga je bila ugotoviti tovarne in podjetja, ki so delala za Nemce. Podatke je prihajal iskat nekdo, ki jih je nato pošiljal v London. Organizacijo je vodila slovita Matilda Carré, z vzdevkom «Mačka», ki je delala hkrati za Angleže in za Nemce. Ko je 23. novembra 1943 «Mačka» potrkala z dogovorjenim znamenjem na vrata De Lipskih, se je v njeni družbi prikazal gestapovec Bleicher s skupino nemških orožnikov. Očeta in hčer so odpeljali, ju mučili, a Lidija je ostala trdna. Obsodili so jo na smrt in odvedli v Ravensbrück kjer je dobila številko 21690. Na obleko so ji prišili rdeč trikot s črno piko v sredi, kar je pomenilo političnega deportiranca sekcije «Nacht und Nebel» (noč in megla). Ti deportiranci so bili zapisani smrti. 5. aprila 1945 je bila opozorjena, da je prišla njena vrsta za plinsko celico. Toda naslednjega dne je prišlo do izmenjave jetnikov s posredovanjem švedskega Rdečega križa. Tako je Lidija zapustila taborišče smrti, strahotno shujšana in z glavo ovito v cunjo, ker je v taborišču izgubila vse lase. Takrat ji prav gotovo ni prišlo na misel, da bodo njeno telo gledali vsak večer v svetovnoznanem pariškem teatru.

Lidija De Lipsky

Ko se je vrnila v Pariz ni mogla več misliti na to, da bi se posvetila plesu in zato se je zadovoljila z nočnimi zabavišči.

Lidija De Lipsky živi z očetom, ki se mu je posrečilo uiti nemškemu peklu. Vstaja okrog poldne, po kosilu pa gre na krajši sprehod. Ob 7. uri zvečer gre v gledališče in tam ostane do polnoči. Tam jo garderoberka prevleče z barvo, ki je med rjavkasto in roza, in to je obleka, ki v njej Lidija nastopa. Gledalci torej ne vidijo gole ženske, ampak dejansko to plast barve pod reflektorji.

Lidija ostane na odru nepretrgoma od 21. do 23.30; nastopa v osrednji vlogi v trinajstih slikah. To je precejšen napor. V dnevih, ko je predstava tudi popoldne — in to je dvakrat na teden, brez vmesnega počitka — je ta napor dvojen. Na vprašanje kako zmore ta napor, Lidija odgovarja, da je to le vprašanje izvežbanosti in da tudi težaki opravljajo svoje delo zaradi tega, ker so nanj navajeni.

Ko je Lidija končala svoje delo, se «sleče», to je, ostane pol ure pod prho, da bi si sprala barvo. Nato se obleče preprosto kakor delavka, ki od nje poklic zahteva, da stoji mnogo na nogah: telovadne čevlje, z nizko peto, platneno krilo in usnjen jopič ter se s taksijem odpelje spat.

Lidija Lova je tudi verna; k maši pa gre le v nedeljo, in to k zadnji, ker se mora prej dodobra spočiti.

Kolibri, živi helikopter

Meri 6 cm, tehta 3 grame in znese jajčeca, ki imajo komaj 2 desetinki grama - Najbolj jih privlači rdeča barva

S tem, da prenašajo cvetni prah, kolibriji igrajo zelo pomembno vlogo pri oplojevanju posameznih tropskih rastlin. Imamo celo nekatere rastlinske vrste, ki bi se brez pomoči kolibrijev ne mogle oprašiti. Te drobne ptiče najbolj privlačijo živobarvni cvetovi — predvsem rdeči, nato pa tudi rumeni in beli. Cvetovi s podolgovato čašo in cevkaste oblike, z mnogo nektarja in povsem brez duha, so kakor nalašč za kolibrije. Količina in kakovost nektarja, kakor tudi čim lažji dostop do njega so odločilni za obisk teh majhnih ptičev. Kako tenek posluh imajo kolibriji za okus, je pokazal naslednji eksperiment v naravi, kjer žive kolibriji, so postavili umetne cvetove z obilico umetnega nektarja, toda kolibriji so šli le enkrat na led!

Vendar pa je njihova slaba točka rdeča barva, in to v toliki meri, da se včasih zaletavajo v semafore, — toda le takrat, ko se pokaže rdeča barva.

Kljub temu, da so tako majhni, se kolibriji pogumno podajo tudi do Alaske in Labradorja, dasi pretežna večina živi v Srednji in Južni Ameriki. Tam jih dobimo tudi na Andah, kjer je temperatura pogosto zelo nizka in kjer tudi nevihte niso redek pojav.

Njihova velikost je sicer različna, toda le največji med temi ptičjimi pritlikavci dosežejo velikost domače lastavice, medtem ko so najmanjši, in to od začetka kljuna do konca repa, dolgi vsega komaj 6 cm. Znesejo jajčeca, ki imajo komaj 2 desetinki grama.

Ugotovili so, da kolibri, ki tehta komaj 3 grame, poje dnevno polno kavno žličko nektarja, kar je dva do trikrat več od njegove teže. To je sladkor, ki je lahko prebavljiv in bogat s kalorijami, torej idealna hrana za te izredno živahne ptičice, ki predstavljajo pravi čudež narave po delu svojih mišic in dnevni potrošnji energije.

Ko so naravoslovci poskušali hraniti jih na isti način v kletkah, so kolibriji vedno poginili po zelo kratkem suženjstvu; živeli so mnogo dlje, če so njihovi hrani dodali albumin, bodisi v obliki mesnega ekstrakta ali majhnih živih žuželk.

Kolibri preži na plen na svoji «opazovalnici», in ko ugleda mušico, švigne za njo in jo požre. Nato se vrne v zasedo in preži na novo žrtev. Hkrati pa kolibri obiskuje tudi pajčevine, kjer krade tuji plen; pri tem pa mora biti zelo previden, da ne pade v kremplje pajku. Sicer pa je to edini ptič, ki more — kakor helikopter — leteti v vseh smereh in tudi obviseti v zraku.

— *Priznajte, da je ta poljub le izgovor za začetek razgovora.*

Goriško-beneški dnevnik

Sestanek demokristjanskih prvakov

Zahtevajo deželno predstavništvo v vladi

Nobene besede o tem, kako gleda stranka na potrebe naše manjšine

Na sestanku treh pokrajinskih tajnikov Krščanske demokracije: Belcija, Cociannija in Cappalozze ter ostalih predstavnikov stranke v poslopju Edling v Gorici so sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo, naj nova vlada ustanovi avtonomno deželo Furlanijo-Julijsko krajino s posebnim statutom, kakor je predvideno v ustavi s členom 116; v novi vladi naj bi bili tudi parlamentarci obmejnih krajev. To je v kratkih besedah glavna vsebina resolucije, ki so jo poslali tajniku in podtajniku KD Fanfaniju in Rumorju, predsednikom parlamentarnih skupin in sedmim demokristjanskim poslancem ter štirim senatorjem naše dežele. Glede same ustanovitve dežele s posebnim statutom so mnenja, da bi morali ustanoviti pokrajinske komisije, ki bi to vprašanje temeljito proučile na podlagi programskih točk stranke med volilno kampanjo.

Vse doslej Krščanska demokracija kot vodilna italijanska stranka, ki dela to, kar se ji zdi prav, ni niti z besedico namignila, kako namerava urediti vprašanje slovenske manjšine v okviru avtonomne dežele, vprašanje dvojezičnosti, šol s slovenskim učnim jezikom v okviru dežele (v goriški in videmski pokrajini) itd.; skratka, od tistih, ki nam še vedno krojijo usodo po svoji volji, nismo dobili še nobenega zagotovila, čeprav se imajo nekateri ljudje v večinski stranki zahvaliti prav slovenskim volivcem, če so si nabrali toliko slovenskih preferenčnih glasov v goriški in videmski pokrajini, kolikor so jih potrebovali za izvolitev v parlament.

Kakor pozdravljamo iniciativo Krščanske demokracije, da končno le uresniči tako zaželeno avtonomijo, ki nam lahko prinese gospodarski napredek, tako ne moremo z mirnim srcem prenašati njene nezainteresiranosti za naše narodne potrebe. Kaj pravijo k temu ljudje, ki so v kdo ve kakšnem upanju na zboljšanje, v volilni kampanji agitirali za KD?

—«»—

Danes čez Gorico «Tisoč milj»

Danes bodo vozili skozi Gorico udeleženci dirke «Tisoč milj». Ker ne gre za hitrostno dirko, ampak za tekmovanje v pravilnostni vožnji, ne bo zastoja v prometu. Tekmovalci, katerih bo okoli 130, bodo vozili po Dolu, Tržaški cesti, Ul. Duca d'Aosta, Ul. Randaccio, Trgu Julia, Ul. Bellini, Korzu Italia, Ul. Aquileia, Mostu 9. avgusta, Ločniku, v Videm. Predvidevajo, da bodo prvi avtomobilisti prispeli v Gorico okoli 16. ure, zadnji pa okoli 18.30 ure.

Sodelujeta samo dve vrsti avtomobilov: normalni in posebni turistični avtomobili. Tekmovanje organizira avtomobilski klub iz Brescie, pomaga pa mu med drugimi tudi goriški avtomobilski klub.

—«»—

Omejen promet proti Gradiški

Pokrajinska uprava sporoča, da bo od ponedeljka, 23. junija, ukinjen promet na pokrajinski cesti proti Červinjanu med km 3,490 do 3,740, in sicer na cesti Gorica, Farra. Na tem odseku bodo zgradili most čez namakalni kanal. Ker bodo dela trajala kakor kaže okoli šest mesecev, bodo nekaj vstran od ceste zgradili zasilni most.

—«»—

V goriški pokrajini odkupijo 45 ton pšenice

Na prefekturi se je sestal pokrajinski odbor, ki bo vodil obvezni odkup pšenice. Sestanku je prisostvoval tudi predsednik kmetijskega nadzorništva dr. Marsano. Določili so, da bodo v goriški pokrajini odkupili 450 stotov pšenice.

—«»—

Gostovanja SNG v Doberdobu

SNG iz Trsta bo prihodnje dni po vzgledu gostovanj v Sovodnjah in na Oslavju gostovalo tudi v Doberdobu. Nastopilo bo s tremi igrami, ki jih je občinstvo na Goriškem zelo lepo sprejelo.

25. junija bo ob 20.30 nastopilo s komedijo *«Topaze»*;

28. junija ob 20.30 s komedijo *«Naši ljubi otroci»*;

29. junija ob 20. uri pa s priljubljeno otroško igro *«Rdeča kapica»*.

Vabimo Kraševce, da izkoristijo tako lepo priliko ki se jim nudi, in si ogledajo vse igre, ob katerih se bodo razvedrili.

—«»—

Štandrešci k izviru Soče

Štandreški organizatorji enodnevnega avtobusnega izleta k izviru Soče so nam sporočili, da izlet ne bo v nedeljo 27. julija, kakor je bilo najprej določeno, ampak v nedeljo 20. julija. Vpisovanje pri Markočičevi in pri Tabaju. Pohitite s prijavami.

—«»—

Oprostitev trg. zastopnika

Ker dejanje ni kaznivo, so včeraj zjutraj goriški sodniki oprostili 28-letnega Raffaela Trevisana iz Romansa, sedaj bivajočega v Nemčiji, ker je leta 1956 ogoljufal Luigija Pestellija, lastnika tovarne keksov «Mabel» v Gorici, ki mu je izročil reprezentanco svojih izdelkov za goriško in videmsko pokrajino. Trevisan je takrat Pestelliju ostal dolžan 325.668 lir.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj so na goriškem letališču zabeležili najvišjo temperaturo 25 stopinj ob 10.30, najnižjo pa 16,4 stopinje ob 5. uri.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Villa San Giusto, Korzo Italia 108, tel. 31-51.

V drugi polovici julija na Krasu?

Dodatek k pokojninam povratnikom, deportirancem in partizanom

Federacije vojnih povratnikov, deportirancev in partizanov sporočajo, da predvideva člen 7 zakona št. 55 od 20. februarja 1958 «dodatek k pokojnini» za vse vpisane v omenjene zveze, ki so med 10. junijem 1940 in 15. oktobrom 1946 živeli v posebnih razmerah. Odobritev velja za upokojence, samo če so plačali do pričetka vojne šest mesečnih prispevkov. Za nadaljnja pojasnila so na razpolago tajništva omenjenih zvez v Ulici Garibaldi 5-II.

—«»—

Nesreča 92-letnega Černeta

Včeraj zjutraj ob 8.20 je 92-letni upokojenec Ivan Černe, bivajoč v bolnišnici Fatebenefratelli v Ul. Diaz, padel nezavesten na tla v Ul. Morelli in si pri tem povzročil lažjo rano na glavi. Obvezali so ga v bolnišnici Brigata Pavia.

* * *

Te dni so cerkvene oblasti s pogrebno svečanostjo pokopale v Gorici ostanke drugega goriškega škofa Giuseppa Edlinga, ki je leta 1803 umrl v kraju Lodi v Italiji.

Izpred goriškega sodišča

Mike Bongiorno predmet spora

Prepir pri oddaji «Odnehaš ali nadaljuješ» se je zaključil z obsodbo

Lani je imela goriška policija obilo posla s tolpami mladoletnih, ki so kradli po vsem mestu. Vse te nepridiprave so agenti javnega reda spravili pod ključ in mnogi izmed njih so bili obsojeni, drugi pa so pod nadzorstvom. Sodnijska kronika pa se mora danes zopet ukvarjati s takimi mladeniči, ki jih je življenje pokvarilo. Ne gre tokrat za rop, ampak za prepir in udarce, ki so enemu mladeniču pokvarili vid.

26. aprila 1956. leta je bil četrtek. Takrat je bila televizijska oddaja «Odnehaš ali nadaljuješ» na vrhuncu svoje slave in ljudje so kar drli v kavarne in gostilne, kjer so bili nameščeni televizijski sprejemniki. Tudi velika soba v dopolavoru Safog v Straži-cah je bila polna in mnogo je bilo med gledalci mladine. Medtem ko se v večini krajev najdejo pametni ljudje, ki se ne predajo ekstazi pred televizijskim sprejemnikom, ampak izmenjajo od časa do časa kakšen stavek, imamo ponekod tudi histerične ljudi, ki jim je televizija sveta stvar: v lokalu, kjer se predvaja tak program, ne sme nihče niti odpreti ust. Med take nestrpneže je treba prištevati tudi 20-letnega Libera Canzuttija s Trga Tommaseo 20, ki je tistega večera s cvetkami tukajšnjega italijanskega dialekta ozmerjal dva druga mladeniča, Vita Wilfingerja in Maria Mazzolinija, ki sta si izmenjala na glas misli o Miku Bongiornu.

Po končani predstavi je Canzutti pred lokalom zopet ozmerjal oba prijatelja in prismolil tako Wilfingerju kot Mazzoliniju udarca na obraz. Kmalu bi prišlo do pretepa, a prijatelji so jih ločili. Wilfinger in Mazzolini sta vzela svoji kolesi in se oddaljila, a po nekaj metrih je skočil iz teme Canzutti s skupino svojih prijateljev in meni nič tebi nič dal Mazzoliniju udarec v obraz, zaradi česar je ta padel v nezavest. «Junak» je zbežal in Mazzolinija so peljali v bližnjo bolnišnico, od koder je šel domov. Njegovo stanje pa se je poslabšalo naslednjega dne in moral je za nekaj dni v bolnišnico, po nekaj mesecih pa je zaradi udarca izgubil vid na levem očesu.

Prijavil se je zaradi tega kot civilna stranka in vložil tožbo proti Canzuttiju in tudi proti 22-letnemu Ginu Accursu, češ da je ta hujskal Canzuttija, naj ga udari. Sodniki goriškega okrožnega sodišča so oprostili Accursa zaradi pomanjkanja dokazov, obsodili pa Canzuttija na leto dni in štiri mesece zapora ter na plačilo povzročene škode civilni stranki.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. 17.00: «Obtožilna priča», T. Power in M. Dietrich.
VERDI. 17.00: «Casinò de Paris», V. De Sica, cinemascope.
VITTORIA. 17.15: «Ko je ljubezen roman...», A. Blyth in P. Newman, cinemascope.
CENTRALE. 17.15: «Pariške skrivnosti», F. Villard in L. De Luca, barvni film.
MODERNO. 17.00: «Konec trinoga».

Juventus-Torino	1 X 2
Pro Vercelli-Biellese	1
Genoa-Sampdoria	1 2
Inter-Como	1
Simm. Monza-Milan	1 2
Brescia-Padova	2 X 1
Lanerossi-Venezia	1
Triestina-Udinese	2 X
Zenit Modena-Bologna	—
Spal-Reggiana	1
Prato-Fiorentina	2
Siena-Carbosarda	1
Napoli-Palermo	1 X
Alessandria-Vigevano	1
Marzotto-Sarom Ravenna	1 X

Šahovske novice

Jutri se začne v Zagrebu dvoboj SZ - Jugoslavija

Dvoboj bo dvokrožen s povratnimi srečanji na 8 deskah

ZAGREB, 20. — V nedeljo 22. t.m. se bo v Zagrebu začel šahovski dvoboj Jugoslavija-SZ. Kapetana obeh reprezentanc dr. Mihajlo Marković (Jug.) in Paul Keres (SZ) sta včeraj odredila naslednji vrstni red igralcev:

1. Gligorić-Keres, 2. Matanović-Geler, 3. Ivkov - Korčnoj 4. Djurašević-Tajmanov, 5. dr. Trifunović-Boleslavski, 6. Matulović-Kotov, 7. Milić-Polugajevski, 8. Bertok-Krogijus.

Rezerve: inž. Fuderer in Rabar (Jug.), Suetin (SZ).

V prvem kolu bodo imeli jugoslovanski igralci bele figure na neparnih deskah. Razpored dvoboja je naslednji:

22. jun. prvo kolo; 23. jun. drugo kolo; 24. prost dan (prekinjene partije od 10. do 12. ure); 25. jun. tretje kolo; 26. jun. četrto kolo; 27. jun. prekinjene partije. Kola se igrajo od 17. do 22. ure.

Sovjetski šahisti so že prispeli v Zagreb. Danes in jutri bodo na izletu v Opatiji, v soboto zvečer pa se bodo vrnili v Zagreb. Jugoslovanski reprezentanti so zbrani v Krškem, od koder bodo odpotovali v Zagreb v soboto zvečer.

* * *

SOFIJA, 20. — Na mednarodnem šahovskem turnirju v Sofiji je bilo doslej odigranih 8 od 11 kol. Za doslej največje presenečenje je poskrbel mladi Jugoslovan Vukčević, ki je v 7. kolu premagal sovjetskega mojstra Gurgenidzea. Vukčević je doslej 6 partij remiziral, dve pa dobil. Stanje po 8. kolu je naslednje: Gurgenidze (SZ), Vukčević (Jug.), Radovicsi (Rom.), Bobekov (Bolg.) 5 točk itd.

* * *

BUKARESTA, 20. — Dvokrožni šahovski turnir na 8 deskah med ženskima reprezentancama Romunije in Jugoslavije se je končal z zmago Romunk z rezultatom 9.5-6.5. V prvem kolu so zmagale Romunke s 4.5-3-5, v drugem kolu pa s 5-3.

* * *

BONN, 20. — Po obvestilu nemške šahovske zveze je doslej potrdilo udeležbo na 13. šahovski olimpiadi 15 držav in sicer: Belgija, Danska, Finska, Nemčija, Francija, Anglija, Italija, Jugoslavija, Kanada, Libanon, Nizozemska, Južna Afrika, SZ, Madžarska in ZDA. Olimpiada bo od 30. sept. do 25. okt.

Jutri, v nedeljo 22. julija bo na dvorišču gostilne Vuk v Sovodnjah

PROSLAVA

50-letnice ustanovitve sovodenjske hranilnice in posojilnice. Ob tej priložnosti bo nastopil domači fantovski pevski zbor pod vodstvom pevovodje Dorija Klavčiča. Sodeloval bo tudi tamburaški zbor prosvetnega društva «Rade Pregarc» iz Rojana v Trstu.

Pričetek ob 18. uri. VABLJENI!

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Pred polfinalom svetovnega nogometnega prvenstva

Štiri dni tihega zatišja pred odločilnimi tekmami

Brazilci in Nemci so favoriti proti Francozom in Švedom, toda...

(Od našega posebn. dopisnika)

STOCKHOLM, 20. — Po zaključenih tekmah v osmini finala in v četrtfinalu vlada sedaj zatišje pred nevihto. Brazilija, Švedska, Nemčija in Francija pripravljajo in brusijo sablje za zadnji spopad, ki bo moral izločiti svetovnega nogometnega prvaka za nadaljnja štiri leta.

Medtem ko se zadnje premagane enajstorice pripravljajo na odhod iz prijazne Švedske, kjer so pustile svoje tihe upe, se zanimanje vse športne javnosti začenja polarizirati na obeh polfinalnih tekmah, ki sta na programu v torek 24. t.m. Povsem razumljivo je, da vlada na Švedskem največje in najbolj nestrpno pričakovanje za srečanje med Švedsko in Nemčijo. Uspeh nemške reprezentance, ki se je med prvenstvom uveljavila kot ena najbolj solidnih, močnih in odločnih enajstoric, ki za dosego cilja ni preveč natančna pri izbiri sredstev, vzbuja še vedno presenečenje in začudenje, ki je toliko večje, ker je prav ista nemška reprezentanca v razdobju od zadnjega do letošnjega prvenstva doživljala skoraj same poraze in je prav zaradi tega skoraj nihče ni uvrščal niti v širši krog favoritov, kaj šele med glavne favorite prvenstva. Nemška reprezentanca je pokazala v svojih dosedanjih nastopih, da je njena glavna moč v izredni kondiciji igralcev in v skoraj neverjetni psihološki pripravljenosti na težke borbe ki ji je omogočila, da je dvakrat rešila srečanje, ki se je zdelo zanjo že izgubljeno (proti ČSR in Irski) in da je v četrfinalu premagala reprezentanco Jugoslavije, čeprav je ta prevladovala na igrišču in briljirala z lepo igro.

Ta reprezentanca s takimi kvalitetami se bo torej v polfinalu srečala z reprezentanco Švedske, katero so za prvenstvo okrepili nekateri, odlični profesionalci iz Italije. Sprva Švedi niso bili med favoriti prvenstva, polagoma pa se je začelo utrjevati prepričanje, da je nova švedska enajstorica močnejša kot se je zdelo in da utegne pripraviti še novo presenečenja. Seveda ni treba niti omenjati, da so Švedi prepričani v svoj uspeh, čeprav imajo pred Nemci kot nogometaši veliko spoštovanje.

Trener švedske reprezentance je danes izjavil predstavnikom tiska, da so vsi njegovi igralci v najboljši fizični kondiciji in da jim je vest iz Italije, da bo Gustavsson lahko nastopil tudi v polfinalu, še bolj dvignila že itak visoko moralo.

Glede drugega polfinalnega srečanja med Brazilijo in Francijo vlada na splošno mnenje, da bo to le prehodna epizoda Brazilcev do prvenstva. Toda letošnje svetovno prvenstvo je že od vsega začetka potekalo v znamenju presenečenj in eventualna izločitev južnoameriških žonglerjev bi to dejstvo samo potrdila.

Brazilija in Francija se doslej nista še nikoli srečali med seboj ne med svetovnimi prvenstvi niti v normalnih prijateljskih srečanjih. Tekma v torek bo zato krstno srečanje med tema dvema reprezentancama, od katerih je brazilska prišla na Švedsko z že utrjenim renomejem, medtem ko si ga je francoska ustvarila šele tu s povsem nepredvidenimi uspehi.

Srečanje med Brazilijo in Francijo pa bo zanimivo tudi zaradi neke druge, nič manj pomembne značilnosti. Ker Brazilci med letošnjim prvenstvom niso prejeli niti enega gola, Francozi pa se ponašajo z največ doseženimi goli, se bosta dejansko udarili najboljša obramba in najboljši napad prvenstva. Toda če se res da so Francozi presenetili s svojim napadom, ne gre podcenjevati dejstva, da njihovi dosedanji nasprotniki z izjemo Jugoslovanov, še zdaleč niso bili na višini Brazilcev, ki so res pravi virtuozi z nogometno žogo in ki so sposobni osmešiti vsakega nasprotnika in zakaj ne tudi takega kot so Francozi.

Brazilce smo doslej v Evropi poznali v glavnem kot žonglerje, kot tipično južnoameriške individualiste. Letos pa so se nam predstavili še v drugačni luči. Ohranili so sicer vse lastnosti južnoameriške nogometne šole, ki pa so jih pod vodstvom trenerja Feole obogatili s smislom za kolektivno igro, ki je prišla tako lepo in učinkovito do izraza predvsem v zmagoviti tekmi z Rusijo. In končno ne gre podcenjevati tudi brazilskega napada kot takega, saj se pred individualnimi kvalitetami Carringhe, Dida, Vave, Pele, Mazzale in Zagalle lahko skrijejo tudi taki kolosi kot so Kopa, Fontaine, Piantoni in Wiesnieski.

Brazilska reprezentanca bo jutri odigrala trening tekmo z neko lokalno enajstorico v Norrkoepingu, v ponedeljek pa se bo preselila v Stockholm. V njenem taboru vladata zaupanje in hladnokrvnost. Trener Feola je v zvezi s tekmo s Francozi dejal: «Mnogo naše navijače je prestrašila visoka zmaga Francije nad Irsko, toda to po mojem mnenju ne pomeni ničesar. Vsaka tekma je različna od druge in to kar velja na svetovnem prvenstvu, ni število golov, pač pa število točk. Moji igralci se počutijo vsi odlično razen Vave, ki še čuti posledice udarca na tekmi s SZ. Vendar upam, da bomo lahko nastopili s standardno formacijo. Ni moja navada dajati prognoze, gojim pa čvrsto upanje v zmago.

Francoska reprezentanca se bo jutri preselila v Saltsjoebaden pri Stockholmu.

Medtem ko žive igralci štirih reprezentanc v zadnjih urah pričakovanja pred odločilnimi srečanji, si bo švedsko ljudstvo privoščilo tri dni prazničnega počitka. Danes, jutri in v nedeljo imajo namreč na Švedskem tako imenovani «Middle Summer», oziroma praznik začetka poletja, ki pomeni konec dolge zime in ki ga praznujejo s tridnevnim brezdelnim zabavanjem.

D. KOSUTA

28. in 29. junija

Atleti devetih držav na mitingu v Zagrebu

Nastopila bo tudi svetovna rekorderka v skoku v višino

ZAGREB, 20. — 28. in 29. t. m. bo v Zagrebu veliko mednarodno atletsko tekmovanje, na katerem bodo sodelovali atleti iz Bolgarije, Grčije, Poljske, Vzhodne Nemčije, Češkoslovaške, SZ, Romunije, Jugoslavije in morda tudi iz Švedske.

Poleg najboljših jugoslovanskih atletov bodo nastopili tudi naslednji bolj znani atleti: Bačvarov (Bolg.) 100 m — 10"5, Vamoš (Rom.) 800 m — 1'49"2, Heger (ČSR) 800 m — 1'50"6, Grečesku (Rom.) 1500 m — 3'44"0, Momotkov (SZ) 1500 m — 3'45"6, Čičjakov (SZ) višina 2,00, Matjejka (ČSR) 2,00, Roubanis (Grčija) evropski rekorder v skoku s palico, Janiševsky (Polj.) palica 4,40, Slavkov (Bolg.) daljina 7,35, Raskanescu (Rom.) kladivo 61,54, Grka Depastas in Kostantinidis.

Med ženskami bodo sodelovale svetovna rekorderka v skoku v višino Romunka Balasova, Bistrova (SZ) 80 m ovire — 10"9, Zabrzova (ČSR) 100 m — 12"4 in Elhova (SZ) daljina — 6,12 m.

* * *

HANNOVER, 20. — Na mednarodnem atletskem mitingu v Hannovru je Poljak Sidlo vrgel kopje 80,33 m daleč. Na 3000 m je Nemec Hienecke dosegel čas 8'03"6, v skoku v daljino pa Poljak Grabovski 7,67. V teku na 100 m je zmagal Nemec Harry s časom 10"3 pred rojakom evropskim rekorderjem Futtererjem (10"6). V metu kladiva je bil najboljši Poljak Ziply s 60,47.

* * *

SZEGEDIN, 20. — Na tradicionalni maratonski progi v Szegedinu (Madžarska), je v nedeljo ob močni mednarodni konkurenci zmagal Jugoslovan Škrinjar z rezultatom 2 ur 32'50"6. Drugi je bil Stojanovič (Jug.) z 2.34'21". Tretji je bil Madžar Kovacs, četrti Hrusovski (Madž.).

Avtomobilska dirka «1000 milj 1958»

130 avtomobilov v hitrostni vožnji danes popoldne na progi Trst - Občine

Ulica Fabio Severo z vsemi dohodi zaprta za vsak promet od 14. do 19. ure

BRESCIA, 20. — Jutri zjutraj ob 6,30 bo v Brescii start za avtomobilsko dirko «1000 milj 1958», za katero je prijavljenih okrog 130 avtomobilov raznih kategorij. 1600 km dolgo progo v eni sami etapi bodo morali prevoziti v 32 urah, kar bo predstavljalo tako za vozila kot za pilote precejšen napor, ki ga bodo povečali še vmesni odseki za hitrostno vožnjo na kronometer, ki so naslednji: Nave - Colle San Eusebio, Trst - Občine, San Martino di Castrozza - Passo Rolle, Appiano - Mendola, Ponte di Legno - Passo Tonale, Timaro - Campo Carlo Magno, Barghe - Colle San Eusebio, Bivio Stocchetta - Brescia (cilj). Skupno merijo ti vložki (od katerih jih je 7 v strmini) 80 km ali 5 odstotkov celotne proge, na katere ostalem predelu povprečna hitrost ne sme biti manjša od 50 km na uro.

Zaradi istočasnih dirk «24 ur» v Le Mansu, «6 ur Esso» v Rimu in krožne dirke v Caserti, se letošnje dirke «1000 milj» ne bodo udeležili mnogi znani profesionalci športnega avtomobilizma. V zameno pa bo toliko večja udeležba športnih amaterjev, med katerimi velja za glavnega kandidata za absolutno zmago Luigi Taramazzo, ki vozi z avtom Ferrari Gran Turizem (št. 1). Glavne tekmece bo imel v Cestelliju, ki bo vozil avto «Mercedes» skupno z Giuseppom Mussom (bratom znanega italijanskega prvaka) ter v Villottiju in Papaisu. V kategoriji «Turizem 1000 cc» se predvideva ogorčena borba med piloti iš «DKW» in «Renaulta». Francosko ekipo sestavlja šest vozil «Dauphine», nemško pa tri posadke hiše «DB», katerih avtomobili so vpisani v kategoriji «Gran turizem», čeprav imajo jakost le 1000 cc. Favoriti v kategoriji «Gran turizem 750» so Poltronieri, Gianni in Crivellari, ki vozijo z vozili «Abarth Zagato».

* * *

V času hitrostne vožnje na odseku Trst-Občine bodo glavna proga od starta na Foro Ulpiano do cilja na Občinah na križišču s Trbiško cesto, kakor tudi vse dohodne ceste na Ul. F. Severo, zaprte za vsak promet danes od 14. do 19. ure popoldne. V teh urah ne sme biti na vsej dolžini proge nobenega vozila ali drugih predmetov, ki bi lahko ovirali potek dirke.

—«»—

Francija - Brazilija v torek po televiziji

STOCKHOLM, 20. — Evropska televizijska mreža bo v torek, 24. t. m. prenašala polfinalno nogometno tekmo za svetovno prvenstvo med Francijo in Brazilijo.

BOKS

Lestvice italijanskih profesionalnih boksarjev

MILAN, 20. — Združenje boksarskih novinarjev je sestavilo naslednje najnovejše lestvice italijanskih profesionalnih boksarjev, veljavne do 15. junija:

Težka kat.: 1. Cavicchi; 2. 2. Bozzano, 3. Bruno Scarabellin, 4. Zanaboni, 5. Luise, 6. Bacilieri, 7. Mario De Persio (italijanski prvak), 8. Allevi, 9. Friso, 10. Stagni.

Srednjetežka kat.: 1. Rocco Mazzola (it. prvak), 2. Calzavara, 3. Rinaldi, 4. Baccheschi, 5. Amonti, 6. Plinio Scarabellin, 7. Panunzi, 8. Fortilli, 9. Marchesini, 10. Brunetti.

Srednja kat.: 1. Italo Scortichini (it. prvak), 2. Scisciani, 3. Rossi, 4. Brisci, 5. Carati, 6. Boi, 7. Bernardinello, 8. Brusa, 9. Ilagi, 10. Gentiletti.

Srednjelahka kat.: 1. Giancarlo Garbelli (it. prvak), 2. Visintin, 3. Marconi, 4. Fortunato Manca, 5. Melis, 6. Bellotti, 7. Pinto, 8. Furio, 9. Putti, 10. Ballabio.

Lahka kat.: 1. Duilio Loi (evropski prvak), 2. Vecchiatto, 3. Annibale Omodei (it. prvak), 4. Marotto, 5. Nenci, 6. Padovani, 7. Ravaglia, 8. Merlo, 9. Pallavera, 10. Stampi.

Peresna kat.: 1. Sergio Caprari (it. prvak), 2. Campari, 3. Pravisani, 4. Petilli, 5. Nobile, 6. Polidori, 7. Barbadoro, 8. Sergio Milan, 9. Serti, 10. Sinacori.

Petelinja kat.: 1. Mario D'Agata (evropski prvak), 2. Piero Rollo (it. prvak), 3. Scarponi, 4. Zuddas, 5. Ugo Milan, 6. Sitri, 7. Tanelli, 8. Bertini, 9. Morzilli, 10. Priami.

Mušja kat. (nasiov prvaka prost), 1. Burrini, 2. Urbani, 3. Spano, 4. Montanari, 5. Rampin, 6. Petrangeli, 7. Campagni, 8. Salvatore Manca, 9. De Witt, 10. Roffi.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT . Trst

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 21. t. m. ob 20.30 strasten film:

«Pravica do rojstva»

(Il diritto di nascere)

Igrajo: G. MARIN in J. MISTRAL

Kino na Občinah

predvaja danes 21. t. m. z začetkom ob 18. uri z nadaljevanjem ob 20.30 na prostem zanimiv film:

«Ultimat Zemlji»

(Ultimatum alla terra)

Igrajo: MICHAD RENNIE, PATRICIA NEAL in HUGH MARLOW

VLADIMIR BARTOL — 107.

ALAMUT

Odpustil ga je in ga velel kraljevsko pogostiti in obdarovati.

«Zdaj je prišel odločilni trenutek,» je dejal potem velikima dajema. Videti je bil nenavadno miren. Tako miren je samo človek, ki je v sebi pravkar storil neomajen sklep.

«Nizam al Mulk je torej spet na krmilu. To pomeni, da bo proti nam neizprosen in da bo poizkusil vse, da nas stre in uniči. Zatorej se moramo podvizati z dejanjem.»

Velika daija sta ga vprašujoče pogledala.

«Kaj torej nameravaš?»

«Enkrat za vselej uničiti svojega smrtnega sovražnika.»

* * *

Svoj nemir, svoje hrepenenje in ves razkol v svoji duši je Ibn Tahir tiste dni izlival v pesmi. Pisal jih je na drobce pergamenta, ki jih je skrbno skrival pred tujimi očmi. V neprestanem izboljševanju posameznih verzov je našel vsaj košček utehe za vse težave in muke svojega srca. S pretvezo, da pripravlja nalogo za svoje učence, se je umaknil v svojo sobo in tam pisal stihe ali se udajal samoti in sanjarjenju.

V svojih pesmih je takole govoril:

«Prej bilá je moja duša
Polna naukov svetih o Preroku,
O Seiduni, Aliju in o Izmailu,
Ki bil glasnik in ded tegá je, ki bo prišel.

Zdaj samó podoba tvoja, Mirjam,
Srce obvlada, dušo izpolnjuje.
Tvoj glas skrivnostni in nasmeh čarobni;
Dah ustnic rdečih Tvoj, belina grudi;
Roké prekrasne, vitkost stasa;
Tvoj duh vsevedni, modri um, tuj ženski nravi;
In pa oči! Oči te temne, krasne,
Ki kakor dvoje jezer, brez meja globokih,
Sijó pod čelom, marmornato goro.
V njih se zrcalim jaz in svet celotni.
Vesoljni svet! Kje zdaj je še prostora
Za Alija, Izmaila in Preroka?!
Ti si zdaj meni Ali, Izmail in Prerok!
Si moje hrepenenje, moja vera in moj Alah,
Ti si oblast nad duhom, mislijo in srcem.
Ti si moj svet, moj raj, moj Alah!»

* * *

«Ko v duhu gledam, Mirjam, Tvoj obraz,
Na srce ležejo mi čudni dvomi.
Si res li bitje kakor jaz in meni slični,
Ki misli, čuti, hoče kakor mi, zemljani?
Tvoj ugriz pod srcem naj bo temu potrdilo?
A če privid si le, mesa, kosti oropan,
Ki v snu mi ga pričarala je pred duha
Tajna modrost Seidune?
Kako tedaj se rešim naj zablode,
Da ljubim zrak, piš vetra, hlap strupeni?
O ta brezbožna misel! Svetnik — slepar!
Kdo razvozla skrivnosti zapletene?»

«O jaz nesrečni Ferhad! Že sem ločen
Od drage Širin! Kdo si, gospod mogočni,
Ki zdaj postavil mejo si med njo in mano?
Si li to Mahdi, Prerok, morda Alah?
Naj sekam v skale mar, nor od ljubezni,
Podobo njeno? Ali naj s sekiro,
Zblaznel od hrepenenja, razkoljem si srcé?
Kdo ti je dal oblast, Seiduna,
Da živim vrata v raj odklepaš?
Imaš i ti nemara vanj dostop?
Poznaš li Mirjam? (Nora ljubosumnost!)
Si li lastnik skrivnostnih ved,
Ved davnih čarodejev naših,
Ki jih je Prerok bil pregnal med Deve
V pekel sred Demavenda?
In Mirjam, ta moj lunin žarek,
Bilá tedaj bi zvarek gnusni
Iz črnih maž in tvoje čarovnije?
Ne, ne. Še zmerom v gori
Devi zaprti spe. Le podli um se brani
Priznati čudež. Sladki čudež!»

* * *

«Zakaj poti, ki k Mirjam vodi,
Mi ne pokažeš, o Seiduna,
Združitelj dobri in ločitelj kruti?
Če smrt je odkupnina, da bi vdrugo
Se združil z njo, samo ukaži,
In s skalnate čeri se vržem v brezno.
Smehljaj moj pričal bo, kako jo ljubim,
Mar naj zarinem nož v srcé si,
Da večno živel bom ob Mirjam dragi?
Le véli. Mordá skoz ogenj
Naj grem med Deve? Samo ne več odloga.
Ne več neznosnih muk ločitve,
Ki me kot Adama razdvaja z rajem!
Povrni k Mirjam me! K njej me popelji,
Preden srce raztrže kruto hrepenenje.»

* * *

Zvečer je Hasan velel poklicati Ibn Tahirja k sebi:

«Ali je zdaj tvoja vera trdna?»

«Trdna je, Seiduna.»

«Ali veruješ, da ti lahko odprem vrata v raj, kadar hočem?»

«Verujem, Seiduna.»

Sama sta bila v sobi. Hasan si je Ibn Tahirja dobro ogledal. Kolikšna sprememba od onega večera, ko ga je bil poslal v vrtove! Shujšal je, lica so mu upadla in oči so mu bile globoko udrte. Vročičen, bolesten ogenj je sijal iz njih. Videl je: Njegov stroj je deloval s strašno zanesljivostjo.

«Ali si hočeš zaslužiti večne radosti?»

Ibn Tahir je vztrepetal. Svetlo, proseče je pogledal Hasana.

«O ... Seiduna!»

Hasan je povesil pogled. Nekaj ga je stisnilo pri srcu. Dobro se je zdaj zavedel, zakaj se mu je zmerom upiralo, da bi se s fedaiji pobliže seznanil.

«Nisem ti bil zaman odprl vrata v raj. Hotel sem, da bi bila tvoja vera trdna, da bi se vselej zavedal, kaj te čaka, ko boš izvršil dano ti nalogo... Ali veš, kdo je Al Gazali?»

«Gotovo misliš onega sofija, Seiduna?»

«Da. Tistega, ki je v knjigi ‚Zavračanje poglobljenih' grdo napadel naš nauk. Pred dobrim letom ga je veliki vezir postavil za učitelja na visoki šoli v Bagdadu. Tvoja naloga je, da se pretvoriš v njegovega učenca. Tu ti izročam njegovo delo ‚O otrok!'. Kratko je. Tvoj um je bister in v eni noči ga lahko prebereš in proučiš. Jutri zjutraj me spet obišči. Zdaj si v moji osebni službi. Nikomur niti besede o tem. Si me razumel?»

(Nadaljevanje sledi)